

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólír sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, augusztus 30.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: Agrárizmus — nemzeti alapon.
- Szövetkezet-alapító főispánok.
- Kritika a függetlenségi pártokról.
- A városi pénzkészlet reformja.
- A miniszterelnök leánya.
- A láthatatlan gyilkos.
- A baritonista revolvere.
- Keserű mézesbetek.
- Száznegyven liba egy sorba . . .
- A kaszárnya titka.
- Polónyi történelmet ír.
- Pofon a templomban.
- Asztalos Sándorné emlékiratai.
- Egy dráma rejtelmei.
- A szerelmes kísértet.
- Az orosz rémnapok.
- Az íróársaság elnökválasága.
- Damjanich övegye Aradon.
- Korbács és oster.
- Csarnok: Igazság? Irta: Antal Sándor.

Agrárizmus — nemzeti alapon.

Arad, augusztus 29.

Két szív, egy dobbanás: a honti meg a bihari főispáné. És az egy gondolat: szövetkezetet a népnek!

Milyen nagyszerű. Magyarországon egyszerre lép a köztevékenység terére a magyar Schultze-Delitzsch és a magyar Raiffeisen. S a míg ez a két német politikus csak könyvekkel és társadalmi agitációval harcolt a német szövetkezetek szaporítása körül, a főispánok erre hatalmasabb eszközökkel rendelkeztek: a főszolgabírák. A főispánok ugyanis még mindig hisznek a régi főszolgabíró-módszerben, a melyről ez az

anekdota maradt fenn: „Hajdu! Van-e cigány a kóterben?” — „Nincs, főbíró ur!” — „Micsoda? Reggelre — legyen!” A bihari főispán is azt kérdezi a főszolgabíróktól: „Van-e szövetkezet a faluban? Nohát — legyen!”

S miután a telepátia ritkán csinál olyan csodákat, hogy a honti és a bihari vármegye házában egy időben azon egy világot megváltó eszme pattanjon ki Minerva módjára az agyakból: kétségtelen, hogy ezt az eszmét felülről diktálták. S ez nem is meglepő. Attól a perctől kezdve, hogy Darányi Ignác földművelési miniszter lett, mindenki bizonyosra vehette, hogy Magyarország jövő boldogsága és nagysága egytől függ csupán: hogy lesz-e az országban tízezer fogyasztási szövetkezet. S ezért mozgósítja Darányi a főispánokat, a főispánok a főszolgabírókat, a főszolgabírák pedig a jegyzőket, a kik, miután egyéb dolguk sincs, ugyis ráérnek a fogyasztási szövetkezet-alapításra.

Lám: a fordulatok fordulata. A nemzet a magyar vezényszóért harcol, a melyről le akart mondani az önálló vánterület kedvéért; a király ezek helyett az általános választói jogot kínálja s a nemzet kap — fogyasztási szövetkezeteket. Ez csak következetes? Szerényi, a kereskedelmi miniszter államtitkárja a szegedi kongresszuson beharangozza az új, a nagy, az arany iparfejlesztési korszakot. Ennek még semmi pozitív jelét se látjuk: de a

kereskedelmet már fejlesztik — fogyasztási szövetkezetekkel. Magyarországon tudniillik az ily intézmények egyedüli célja, hogy a falusi kiskereskedőket pusztítsák. És milyen szép jelszavak alatt történik mindez! A biharmegyei főispán azt írja a többiek között a főszolgabíráihoz: „a szövetkezetekben rejlő hatalmas erőnek felhasználása csak ott indokolt és szükséges, a hol a közvetítést erkölcsi, gazdasági és nemzeti alapon kifogástalanul lebonyolító kiskereskedés nincsen.” Nos, mi nagyra becsüljük a biharmegyei főszolgabírák intelligenciáját (azt a főszolgabírót se véve ki, a ki egy kihágásnál súlyosító körülménynek vette, hogy valaki intelligens léteére szociáldemokrata), de arra fékezhetetlenül kíváncsiak vagyunk, hogy mint fogják a főszolgabírák megítélni, hogy Blau Márton vagy Fehér Mihály nemzeti alapon mérje-e a kartont vagy sem? És azt is szeretnők tudni, hogy a fogyasztási szövetkezet mennyivel nemzetibb alapon adja el az ekevasat, mint a kereskedő?

De különben nem állunk tapasztalatok híján a felől, hogy miféle gazdasági és erkölcsi alapon működik a fogyasztási szövetkezet. Mert világos, hogy csak ilyenekről lehet szó; a hitelszövetkezeteket, a melyekre igazán hivatás várhatna a falvakban, csak szépítő sallangnak tették oda. A mi abból is kitűnik, hogy a Hangyának főispáni uton bejelentett vigécei nem hitelszövetkezeteket plántálnak, csak fogyasztásiakat. Láttuk, igenis, Aradmegyé-

A költő.

Irta: Alfréd Cavorot.

Kopogtak az ajtaján. Gépiesen kiáltotta: „Szabad!” És a híres költő gyönyörű szalonjába könnyű léptekkel suhant be egy elegáns hölgy.

— Jó napot kedves barátom, — szólította meg. — Jó ismerősöd vagyok, én vagyok a Szemérmatlenség.

A költő gyorsan rendtelenségbe hozta hajfűrtjét, tiszteletteljesen meghajolt és a szeretetreméltó hölgy kezét meg akarta csókolni.

— Ugyan ne mókázz, úgy érzem magamat nálad, mint odahaza, te is tégy ugy. Hozass gyorsan pezsgőt, de a legjobb fajtaból, majd becsületesen iszunk. Fess gyermekeknek, amilyenek mi ketten vagyunk, ez való. Csak orgiákat ünneplünk, barátocskám. Ezekben a rossz időkben borba kell fojtanunk a pesszimizmusunkat. No, miért vagy oly hallgatag, beszélj már te is valami szellemességet, hiszen a mesterségedhez tartozik.

Eközben Jean pezsgőt tett az asztalra. A költő megragadta a gyönyörű, arany folyadékkal telt serleget és kocintott a Szemérmatlenséggel.

— Eljén az új irány és a régi ostobaság! — kiáltotta a nő, mielőtt poharát érzéki ajkához emelte. Azután fenékiig üritette a serleget. — Tölts újra, tudod én nem szégyenkezem. Be-
csületes vagyok és nem ordítok soha sem er-

kölcsi megbotránkozásról. Nem tartozom azokhoz az álszenteskedőkhöz, akik mindig tudják, hogy mikor kell pirulniok. Tehát kocintsunk: egészségedre! Eljén az élet és legédesebb barátom: Ciquot! Juché!

Lelkesen itta a bort. Beszélgettek és remekül mulattak. A Szemérmatlenségnek oly vidám szemel voltak, amelyek mindig nevetek, ha a költőnek cinizmusa különösen brutálisan hangzott. Hirtelen fölemelkedett, a költőt szívélyesen megölelte, megveregette vállát és elbucszott.

— Igen, ma fölkeresem összes kedvesemet, mert én hű asszony vagyok és megnézem, mint megy a sorsuk . . . Na és a pezsgőt is szívesen iszom, hiszen én találtam föl. Téged legjobban szeretlek, de nem is panaszkodhatom rád, mert a szüdarabjaidban a legnagyobb tiszteletben részesítesz engem. Csak maradj továbbra is ilyennek, hogy még gazdagabb lehess. Nesze egy szép csók . . . Isten veled! A viszontlátásra!

Es boldogan ellibogott. Még mielőtt a költő a történetekről gondolkodhatott volna, már egy másik alak állott előtte. Rongyos ruhát viselt, s eme szomorúan pillantott, homlokát és arcát foltok borították.

— En vagyok a Csúfság, — szólott és hangja úgy rikácsolt, mint valami öreg asszonyé — és eljöttem hozzád, hogy magköszönjem, hogy nagyilekően protezsáltál. Milyen büszkén vándorolhatok a világot jelentő desz-

kákon. Most már nem pillantanak oly megvetően reám, mint egykor, most tisztelnek és nem törődnek a hazug szépséggel. El a ragyogó napfényvel, virágokkal, hangos lánykacajokkal. Minden a rendszer hazugsága; csak én élek, létezem; nézz ide, mindez valódi piszok. Végre föfedeztetek, miután sokáig, sokáig félreismertek; velem kezdődik számotokra az igazi művészet, mert csak a csúfság: igazság.

Miután így a szívéből beszélhetett és a költő örök hűséget esküdött, nyugodtan távozott. Majdnem örömpírban égett az arca, de még idejében észbe jutott, hogy mint civilizált csúfság, nem akart következetlen lenni . . .

Nemsokára újra kinyílt az ajtó és ünnepélyes küldetés lépett be, hogy a költőnek köszönetet rebejen. Jött a Diszlet, a Boitány, a Divat, a Műj és az Irány. Végül becsont a Bohóság, bukfencet vetett a levegőben és vidám akrobata mutatványokat végzett a padlón.

— En vagyok az éle- király, — mondta — uralom az egész világot, amióta öreg barátom: a Humor meghalt. Valóban a temetőben fekszik eltemetve, nem tetszhalott, valószínűleg — doktor kezelhetné.

Nevetett ezen az elcsépfelt tréfáján. A költő igen udvariasan fogadta a küldetését, a nőknek bókákat mondott és biztosította a Boitányt és a Bohóságokat legnagyobb jóakaratról. Büszkén vonult el a vegyes társaság. Néhány perc múlva visszajött a Bohóság, csörgőspékáját megzörgette és kijelentette, hogy valamiről megfeledezett.

ben, a mikor Laehne Hugó erre terelte hivatását. A községek békéjét földülták, apró pörpatvarokat teremtettek, felekezeti háborukat idéztek föl a fogyasztási szövetkezetek. E mellett a hozzáértés nélkül vezetett szövetkezetek nem is boldogultak. Az aradmegyei fogyasztási szövetkezetek közül nincs három, a melyet reális számitással jövedelmezőnek lehet mondani. S annyira kihivta az általános ellenszenvet ez a fölforgató, minden haszon nélkül való működés, hogy az aradmegyei gazdasági egyesület szinte fölsóhajtott, a mikor Laehne Hugót a képviselőház elhódította tőle. Azóta a gazdasági egyesület egyetlen új fogyasztási szövetkezetet se alapított. Es senkinek se jutott eszébe a gazdák közül fölróni, hogy a gazdasági egyesület ezt a tevékenységet abbahagyta.

Hát a biharmegyei főszolgabírók előtt nyitva az ut az érdemszerzésre. A restanciák ne izgassák őket. A községek közigazgatásának ellenőrzése se a legfontosabb. Sőt az se olyan sürgős, hogy a jövő esztendői arató-sztrájkra való szervezkedést észrevegység s ellensúlyozzák. Már az iparpártolás terén se kívánják az ő társadalmi szereplésüket. Csak szövetkezetet kell alapítani, desokat. S ha megpróbálják, meglátják, hogy nem is megy olyan nehezen. Csak népiesebben kell kifejezniük azt, a mit a főispán a közigazgatás virágnyelvén így nevez: „hogy a közvetítést gazdasági, erkölcsi és nemzeti alapon kifogástalanul lebonyolító kiskereskedés nincsen.” Népiesen körülbelül így fog ez hangzani: „huncut a boltos; a ki magyar, csak fogyasztási szövetkezetben vásárol!” Így vezet az ut, ugyebár, a gazdasági önállóságra? ...

Abból, hogy már a második főispán körrendelet főszolgabírójának a szövetkezet-alapítást, kétségtelen, hogy ez felüti utasításra történik. Nem tudjuk, hogy Darányi Ignác ezzel az utasítással megtisztelte-e Aradvármegye főispánját is. Ha így lenne, — hisszük, hogy Károlyi Gyula gróf már kellően ismeri Aradvármegye közéletét, és fölsőlegesnek fogja tartani, hogy a községek csöndje és békéje néhány céltalan fo-

gyasztási szövetkezet kedvéért újra megzavartassék. De különben is: a hol a fogyasztási szövetkezeteket egyszer megkóstolták, — akkor aligha kívánnak belőle második fogást, még nemzeti alapon se!

+

Kritika a függetlenségi pártról.

(Mocsáry Lajos újabb nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29

Visszavonult, elfelejtett politikusból egyszerre aktuálissá lett Mocsáry Lajos, a függetlenségi pártnak egy időben volt alelnöke. Azon nyilatkozatai tették aktuálissá, a melyeket a kormányon levő függetlenségi pártról tett, kiméretlenül szeméremre hányva annak elveihöz való hűtlenségét.

Most az E—s munkatársa előtt nyilatkozott Mocsáry Lajos a függetlenségi pártról.

Az ősz politikus ez alkalommal újra kijelentette, hogy a függetlenségi párt magatartását nem helyesli. A miatt a magatartás miatt, melyet a párt április óta követ, tartja züllyöttnék, sőt teljesen megsemmisültnek a nagy függetlenségi pártot. Ebben a kérdésben oly sötéten látó, hogy semmiféle argumentummal nem lehet őt kapacitálni.

Nem lát a pártban függetlenségi szellemet. Közel hat hónap óta áll a koalíciós kormány. Ez alatt az idő alatt volt a fellelő vita. Napirendre került a képviselőházban a költségvetés. Es dacára e két fontos, a nemzet életébe mélyen beszántó kérdésnek, a függetlenségi pártnak csak egyetlenegy tagja sem szólalt fel a Házban s nem jelentette ki, hogy igenis azok vagyunk, akik voltunk s leszünk, akik vagyunk. A függetlenségi eszméket nem hagyta senki, a párt zászlaját nem lobogtatta a nagy párt.

De meg voltak delegációnális ülések is. Mocsáry helyeselte, hogy a párt tagjai most résztvettek a delegációban. De a párt ott sem emelkedett feladatának magaslataira. A függetlenségi pártnak a delegációban azt kellett volna bebizonyítani, hogy a párt által négy évtize-

den keresztül kárpált delegáció intézménye egy lehetetlen képtelenség. Egy fenttarthatatlan valami. S e helyett mit tettek a függetlenségi párt tagjai?

A párt tagjai a delegációban úgy viselték magukat, mintha a bécsi udvar és katonai körök előtt azt akarták volna bebizonyítani: Né! Milyen jó fiúk is vagyunk mi! Hisz mi sokkal jobban, gyorsabban és simábban tudjuk ezt a delegációnális gordiusi csomót megoldani, mint maga a volt szabadelvű párt. A függetlenségi párt álláspontját, programját, nézetét, véleményét senki még csak nem is érintette a delegációnális ülésekben. Egyedül Holsy Pál és Bakonyi Samu merték csak úgy per tangentem az önálló magyar hadserög kérdését érinteni.

Már ezért is züllyöttnék mondhatja a függetlenségi pártot.

De még inkább züllyöttnék ítéli a felmerült tünetek és jelenségekből.

Régi ember! Őt volt a kiegyezés bölcsőjénél, mely a jövő esztendőben lesz negyven esztendő. Nagyon jól emlékszik, hogy amikor a 67 lki kiegyezés szekereinek kereke először kátyuba került, hogy rántotta azt onnan ki a volt balközép. A volt balközép tagjait épp úgy kezdtek akkor puhítani, mint most a függetlenségi párt tagjait. Puhították, megdolgozták. Akkor az volt a jelszó: Jaj! csak mérséklőt! Legyünk óvatosak! Ne akarjuk a fát egy csapással levágni! Bízunk a vezérekben! s több ily hangzatos jelszót dobtak az elefántszelidítők a pártkötrec állatai közé.

A megdolgozási processzus hosszasan tartott. De végre elfeladás, szegreakasztás, elvmegtagadás lett a sok hazavonának a vége.

Ugyanígy van ma a függetlenségi párttal. Még csak egy elvi kijelentésre sincs joga. A vezérek eltitkják a beszédet s a párt beéri az olyfajta kijelentésekkel, amint például a Mérey Lajos volt a képviselőházban, aki az egyik kérdés tárgyalása alkalmával a függetlenségi párt nevében beszélt s a párt megbízásából jelentette ki, hogy a „vezérek ezeket a dolgokat jobban tudják és látják, mint a közkatonák, tehát bízunk bennük.”

Tette ezt anélkül, hogy a párt elveit, nézeteit s jövőben leendő magatartását körvonalozta volna.

— Miről? — kérdezte a költő.

— Megfeledeztem — bucsu viccet mondani, — jegyezte meg vidám hangon és kiröppent jelentékeny személyiségének tudatában.

Alig ocsudott föl a költő ijedségből, már újabb látogatót pillantot meg az ajtóban.

— Nem ismersz, nem láttál még soha? — kérdezte egy légy hang.

— Nem, — felelte haragos pillantást vetve a nőre.

— Tudom, mert én vagyok a Muzsa, — szólott szigorúan.

— Ah, a Muzsa, örvendek nagyság, még eddig nem láttam önt... Részemről van a szerencse, — folytatta. — Foglaljon helyet. Parancsol illatos havannát, egy pohár konyakot? A Muzsa keserűen mosolygott.

— Nem tudok szivarozni, nem állok az idő magaslatán, mert már nagyon öreg vagyok, — mondta elgondolkozva. — Konyakot? — Azt nem ismerem, én csak a kasztaliai forrásokból iszom... Es csodálom a fölületességedet és komolyan kérdezem, miért nem tartasz velem? Van tehetséged, azt látom, de te viszszaélsz az adományoddal. Hírnevet szerzek neked, amennyit csak akarsz, lelkesedést a szép és nemes írást és számtalan mást...

— O, te nem csabítsz el nemes ajánlataid dal, — feleltetem fölünyesen, nem akarok klasszikus lenni, akit csak az utókor fizet meg. A lelkesedés nem jól kamatozik. Vigán akarok élni, enni, inni, kacagni, csókolni. Jobb szeretem az osztrigákat és a pezsgőt, mint ambróziát és nektárt. Hírnév! Nem egyéb, mint

hangzatos szép szó; az utókor dícsőítésétől még senki sem lakott jól és a jövendő mámoráért földi zálogháztulajdonos nem ad egy fityinget sem. Ne zavarj ily üres ígéretekkel, különben kikacag a te! Wertheim-sektrény. Minek kell neked a tehetség, a természetnek nem kellett volna fáradni. Az én tehetségem a közönség közepszerűségében rejlik, ez adja a tantélemeket. Szóval, nem szeretem fölizgatni magamat.

— Te javíthatatlan vagy, — válaszolta a légy hang. Körülnézett a szobában. Elegendő volt egy pillantása és meggyőződött arról, hogy a költőzet nem honolhat itt. Es szólanul távozott a Muzsa a tantéleme otthonból...

Amikor ismét kopogtak az ajtón, a költő hangosan fölkiáltott:

— Ferenc, miért nem jelenti...

— E pillanatban fölébredt délutáni alvásából.

— Micsoda bolond álmok voltak, — morogta boszusan.

A következő pillanatban Ferenc ezüstlálcán levelet hozott be. Fölbontotta. A színház ebben azt jelentette, hogy a legújabb vigjátéka pályadíjat nyert.

Tartalékban.

Írta: Meisner Jenő.

Katoná-émléke, kaszárnya-reminiszcenciája mindenkinek van, akár három keserves esztendőig ette a komisz kenyeret, akár egy évig hordozta az „intelligens-strafot”, akárcsak két

hónapig hallotta mindennap, hogy az állatkert és a rekruták között lényeges különbség nincsen. A kaszárnya-novelláknak eredendő, közös hibájuk, hogy irojuk föltétlenül a maga esetének tünteti föl azt, ami ezzer mással épp úgy megtörtént s még a morózus kapitány, a káromkodó őrmester, a besugó kadét, a szórakozott hadnagy is ugyanegy töről fakadt alakok. Nem szeretem a katona történelmet, mert mind egyformák. S éppen eleget tudok a magam s a velem egyivásu bajtársak életéből. Mégis el kell mondanom, két esetet, talán van bennük valami olyan árnyalat, amely az átlagosból hiányzik.

Nagygyakorlaton voltunk. Fársztó harcijáték után pihenőt fujt a trombitás. A tartalékosok összebujtak, — csudálatosan hamar megtalálják egymást, — leheveredtek a fübe és diskurálni kezdtek. Az egyik, akinek kadét létére sok baja volt a parancsnokával, vidám, potrohos fiú, megszólalt:

— Igaz is, tartozom még nektek valamivel. Megígértem, hogy elmondom, miért nem lett belőlem hadnagy.

Ki emberfia kíváncsi ilyesmire a civiléletben? De itt, mint valami nagyszerű, ingyenes szenzáció hatott.

— A kapitányom testestül lelkestül katona volt. Az önkéntesit elvből gyűlölte. A századosbónál és a szeptornél csak az önkéntesit tartotta alábbavalónak. Csak azt nem csukatta le közülük, aki az iskolából elsörendű minősítést kapott. Az mégis imponált az öregnek va-

Már pedig, amely párt elveit nem hangoztatja, az nem párt.

Ezekon a bajokon még lehetne segíteni. Még nem késő! Segíteni pedig a felmerült bajokon úgy lehet, ha a fegyverszünet letelik, akkor a függetlenségi párt folytatni fogja a megkezdett harcot, küzdelmet. Folytatni fogja a harcot mindaddig, amíg Bécs meg nem adja azt, a mit a nemzet követel. Nemzeti követelések teljesítése nélkül nincs, nem lehet állandó béke ebben az országban. És a nemzeti követelések megadására reá lehet venni Bécset. Ha másként nem, reá lehet kényszeríteni erkölcsi erőszakkal. Tartsa az állam egyik részét állandóan ostromállapotban az állam másik részével. Ekkor azután alaposan kompromittálva lesz Európa előtt. Rendes bevétel nem lesznek, katonai kerettel pedig hamarosan szét-esnek.

Ez tőle csak egy elfavetett gondolat. Neki valódi terve nincs. Ő már öreg, beteges, törődött ember. De nem volt képes megállani, hogy inó szavát az e hét végén megjelölendő rőpiratában föl ne emelje s ne figyelmeztesse a függetlenségi pártot, hogy nem szabad a talajt kisklani engedni lábai alól. A függetlenségi párt eszméit ma még meg lehet valósítani. Ha a párt elkezd a közönséges lejton csuszni, bizony nem lehet tudni, hol áll meg. S akkor a küzdelmet újra előlről kell kezdeni: mert a függetlenséget elakadni nem lehet.

Mocsáry a maga részéről agitációt nem kezd. Még ha gyűlésre, vagy konferenciára hívják is meg, oda sem menne el. Annál kevésbé hívja össze a borsódmegyei függetlenségi pártot, melynek tisztületbeli elnöke, hogy ott mozgalmat indítson. A parlamentbe sem vágyik. Kossuth Ferenc úgy 1905-ben, mint 1906-ban levélben szólította fel, vállaljon mandátumot. Mindkét ízben visszautasította.

Szövetkezet-alapító főispánok.

(Rendelelet a biharmegyei főszolgabírákhoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 29

Ugy látszik, a főispánok felsőbb helyről utasítást kaptak, hogy az agrárius szövetkezetek létesítése körül egész erejükkel buzgálkodjanak. Múltkor megemlékeztünk arról a körren-

lamennyire. De áttérek az esetemre. Őszl gyakorlaton voltunk valami eldugott oláh fészekben. Csatakosan kimerülten érkeztünk haza. Mindenki a szállásra igyekezett, hogy megpihenesse fáradt csontjait. En utközben odaszóltam a legényemnek, hogy tisztítsa ki az extra bakancsomat, mert estefelé kísértálek. A legény csak annyit szólt: Jól van káplár ur! — aztán tovább komázott a pajtásaival. Barátaim ez volt az a bizonyos tragikus mag, amelyből az én tisztirangom sehogysem akart kisarjadni. Másnap jelentenem kellett a raporpon, hogy pénzt kaptam a postán. Mert ezt is tudnia kell a kapitánynak. A kapitány napoleoni pose-ba helyezkedett, karjait méltósággal összefonta a mellén és szólott:

— Maga tegnap a legényének parancsot adott, hogy tisztítsa ki az extra bakancsát. En hallottam és láttam, hogy a legény nem állt haptákban, mikor maga parancsot adott neki. Hát így becsüli meg a káplári rangot? Annyi intelligenciája sincs, hogy egy baka haptákba vágja magát, ha hozzá szól? Es ilyen emberekből lesznek hadnagyok. Ilyen emberekre bizunk háboruban talán egy századot is.

Természetesen nem szóltam semmit. Hiába is próbáltam volna meg a védekezést. Egy hónap mulva volt a tisztí vizsga. Kitűnően feleltem, de őrmester maradtam. Hat hónap mulva, amikor az első fegyvergyakorlatra vonattambé, így üdvözölt a kapitány:

— Hja, így jár az, aki nem tud a legénység-nél fogyeimet tartani.

Minttha semmi más nem történt volna az-

deletről, amelyet *Liás Gyula* hontmegyei főispán adott ki a főszolgabírákhoz a fogyasztási szövetkezetek hatóságai propagálása érdekében. Most ugyanilyen rendelelet küldött *Glaac Antal* biharmegyei főispán is főszolgabírákhoz, akiknek ezután legfontosabb teendője a szövetkezet alapítás lesz.

A biharmegyei főispán körrendelete így szól:

Valamennyi járási főszolgabíró urnak!

A hatóságoknak egyik fontos feladatát képezi, hogy a nép erkölcsi és anyagi jólétét célzó minden nemes eszmét fellismerjenek s odahessanak, hogy azt a köztudatba bevigyék, majd tekintélyük súlyával annak megvalósítására is törekedjenek.

Igy nemes célt szolgál a szövetkezeti eszme, amelynek nyomában az a tapasztalat jár, hogy mindenütt, ahol az gyökeret ver, s a hitel- vagy fogyasztási szövetkezet megalakul: a népnek erkölcsi és anyagi jóléte emelkedik, mert a nép egyrészt a takarékoskást orz szokik, aminek eredménye a tisztulabb erkölcsi közérzés, másrészt a lelketlen uzsorások kiszákmányolásától megóvatik. A szövetkezetekben rejlő eme hatalmas erőnek felhasználása azonban csak ott indokolt és szükséges, a hol a közvetítést erkölcsi, gazdasági és nemzeti alapon kifogástalanul lebonyolító kiskereskedés nincsen, ahol ez a magyar nemzeti állameszme ellen irányuló törekvéseknek meleggyául nem szolgálhat.

Mint hogy a járási tisztviselők akkor töltik be igazán hivatásukat, ha a törvény és törvényes rendeletekben megszabot köteleességeik pontos teljesítésén kívül, minden felsőbb utasítás kényszere nélkül, csupán a nép iránt érzett meleg rokonszenvtől áthatva a nép erkölcsi és anyagi jólétét előmozdító minden nemes eszmét terjeszteni és megvalósítani igyekeznek: s ezzel a járásak mintegy gondozói válnak: nem kélem, hogy főszolgabíró ur a szövetkezeti eszmét is épen a benne rejlő eme erőnél fogva, járásában megismertetni és terjeszteni fogja, sőt olyan községekben, a hol a közvetítést a gazdasági, erkölcsi és nemzeti alapon kifogástalanul lebonyolító kiskereskedés nincsen, s a hol nem lehet tartani attól, hogy a szövetkezet a magyar nemzeti állameszme ellen irányuló idegen, avagy nemzetiségi törekvéseknek meleggyául fog szolgálni: a szövetkezeti létesítését is megkísérli.

Ebben számíthat az én teljes és edaadó támogatásomra!

A cél megvalósítása érdekében elsősorban szükséges, hogy főszolgabíró ur tudomást szerezzon arról, hogy járásának mely községében

óta, mint ha naponta találkoztam és beszéltem volna vele. Most se szóltam semmit, csak me-reven elnéztem a kapitány feje fölött. Ez az én elmaradt hadnagyi rangom története.

— Amiből az a morál, fejezte be az elbeszélést egy szőke tartalékos hadnagy, hogy a kinek a legénye nem áll haptákba, az nem viselhet tisztí kardbojtot.

— Nemcsak az! — egészítette ki egy másik. Mindenkinek legalább is három ranggal magasabban kell feszíteni, hogy egy ranggal följebb mehessen.

— Az én nézetem pedig az, — mondta egy bohém tartalékos, hogy a kapitánynak igaz volt. A kinek piszkos bakancsa van, annak nehéz főtartani a tekintélyt. S ha mégis főtartja, sohasem lesz piszkos a bakancsa, tehát jogcímet váltott a tisztí ranghoz.

A katonatisztek voltaképpen igen tanulékony emberek. Szivesen meghallgatják a civilt és nem rőtellenek tanulni tőle. Tapasztalhatják ezt különösen a jogászok, akik fegyvergyakorlatot teljesítenek. Menetközben vagy unalmas, esős napokon megtisztelt bizalmassággal közelednek feléjük a föllebbvalóik és kíváncsian kérdezősködnek egyről-másról. Kérdéseik főleg aktuális dolgokhoz tapadnak, olykor kétségbeesetten megoldhatatlanok, mert az ismeretek hiánya ingoványokba esalja képzeletüket.

Volt egy főhadnagynom, aki efféle kérdésekkel izgatott meg:

van már szövetkezet és mely községek azok, a hol a szövetkezet megalapításához elsősorban szükséges oly intelligens elem a melyre annak vezetése bizható volna, — megven. Ezeknek s a községi előljáróságnak bevonásával lehet oda hatni, hogy a nép a szövetkezet haszna és céljáról kitanítva, hajlandóak nyilatkozzák a hitel, vagy fogyasztási szövetkezet létesítésére. Ennek eredményéhez képest a *Hangya*, a *Magyar Gazdaszövetetség fogyasztási és értékesítő Központi Szövetkezete*, valamint a *Vármegyei Gazdasági Egyesület* készséggel fogják megbízottainkat kiküldeni, hogy a szövetkezetek alakítása körül szükséges felvilágosításokat s utbaigazításokat megadják.

Midőn felkérem, hogy hozzám egy kimutatást sziveskedjék befüldeni arról, hogy járás területén hol van már szövetkezetek és hol lehetne még a jelzett szempontok figyelembe vételével azt megalakítani: nem kélem, hogy ha főszolgabíró ur a szövetkezeti eszme iránti meleg érdeklődésében osztozik, engem annak megvalósítására irányuló törekvésében is készséggel támogatni fog.

Nagyvárad, 1906 évi augusztus 16 26-án.

Glaac Antal,
főispán.

Szóval a Darányi-éra, a mint látszik nem tagadja meg magát.

A városi pénzkezelés reformja.

(A jogügyi bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 29.

A városnál tartott vizsgálatról írván, már megemlékeztünk arról, hogy az a szabályrendelet, amely *Gunda* számtanácsosnak észrevételei alapján még 1908-ban készült és amely csakis a készülő városi törvény miatt került le a napirendről, ismét tárgyalás alá került. Ez sokkal előbb megtörtént, mint sem vártuk volna. A jogügyi bizottság ugyanis már ma foglalkozot a kérdéssel. A bizottság üléséről alábbi tudósításunk szól:

Institóris Kálmán polgármester, az ülés megnyitása után előadta, hogy 1908-ban, *Gunda* számtanácsosnak a városnál tartot vizsgálat után szabályrendelet készült, a főpénztár, az adóügyi osztály és a számvévőség ügykezelésére vonatkozólag. *Gunda* számtanácsos ugyanis észleleteiről jelentést tett *Urbán Iván* volt főispánnak, aki elrendelte az új szabályrendelet elkészítését. A szabályrendelet azonban akkor

— Mi a különbség a spirítizmus és a sanctió pragmatice között?

— Hol székkel a nihilisták és szociálisták közös elnöksége?

Ezek még a jámborabb s könnyebb kérdések alosztályába tartoztak.

Elmondtam a főhadnagynak ezt a kellemetlen szokását a társaimnak. Es rövidesen valamennyien konstatáltak, hogy minden főhadnagynak egyforma a kíváncsisága, egyformán lehetetlenek a kérdéseik.

— En azt hiszem, — szúrta le valaki elmesén a tanúságot, — bennünket csak azért hívnak be fegyvergyakorlatra, hogy időnkint az aktív tisztakat felvilágosítsuk.

Lehet, hogy enne a funak igaza volt. Legalább én se tudnám másképp megmagyarázni.

... S míg az apró eseteket elmondogatjuk, nem is vesszük észre, hogy az idő keréke egy körlehetetlen fordulással ismét maga alá taposott két esztendő, kettőt az ifjúság utolsó, forró éveiből. Ennek is, annak is a barna fürtjeiből néhány ezüstös hajszál, — hej nem úgy van, mint volt akkor, az aktív szolgálat idején. Csak az emlékeink maradtak meg, megtisztulva és megfakultan. Oh Mars isten, hol vannak a szörnyű katonai félelmetességék?

Tartalékban még a legharapósabb kapitányt is jámbor szerzetesnek néz a négyhetes hadfi.

a készülő városi törvény miatt egyelőre lekevert a napirendről, de főleg azért, mert ex lex állapot volt, amelyben nem lehetett egy meglevő szabályrendeletet hatályon kívül helyezni. Most időszerű a régi szabályrendelet módosítása. Am az 1903-ban készült szabályrendeletnek még sok hiánya van, amelyet a most vizsgálatot tartó György Henrik számtanácsos megjegyzései alapján pótolni kell. György Henrik számos életrevaló megjegyzést tett eddig is a vizsgálat folyamán és valószínű, hogy a vizsgálat befejeztével még más megjegyzései is lesznek. Ilyképen először munkát végezne a bizottság, ha az 1903-ban készített szabályrendelet tervezetét már most tárgyalás alá venné. Bizsa meg a bizottság Lócs Rezső tanácsost, Váry Ferenc főpénztárnokot és Bund Henrik főszámvevőt, hogy György Henrik megjegyzései alapján tegyék meg észrevételeiket és azt csatolják az eredeti javaslatához, amelyet azután kijavítva szét fognak osztani a bizottság tagjai között.

A bizottság Institoris Kálmán polgármester indítványát elfogadta, mire az ülés egyéb tárgy hiányában véget ért.

Az ülésen Institoris Kálmán polgármester elnökölte a att a következők voltak jelen: Salacz Gyula, Reicher Károly, Robitzek Ágoston, Steinhardt Mór dr., Lócs Rezső, Bund Henrik és Jegesi Károly.

A miniszterelnök leánya.

(Majthényi bárónő körösik.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29

A budapesti VIII. kerületi járásbírószágon Fenessy bíró egy kilakoltatási pört tárgyalt ma délelőtt. Érdekes, szinte szenzációs ennek a pörnek a háttere. Szerepel benne özvegy báró Majthényi Bóláné, született Biltsó Aranka, az egykori miniszterelnök leánya, aki rendkívül titokzatos körülmények között tölti napjait.

A szerencsétlen bárónőnek elborult az elméje és mintegy két esztendő óta a legszorosabb kutatás árán sem tudhatni meg róla semmit, még azt sem, él-e és ha igen, hol van, merre jár? A bárónőt rendkívül féltve őrizi valahol egykori cselédje, Hofbauer Josefín Alolza, Majthényi báróné, Sándor utca 82. számú házában ezidőszerte házimesternője. Ezt a házat a szomorú sorsú bárónő állítólag teljesen egykori cselédjére bízta, aki azóta valószínűleg zsarnoka lett a ház lakóinak.

Különösen azokat üldözi állandó szekurátával, akik a multját ismerik. Két lakónak: B. Irmának és B. Zsigmond gyárosnak, akik pedig már vagy husz esztendő óta laknak ott, szintén ezért mondott fel a nagyzási háborúban szenvedő házimesternő. A felmondást utóbb visszavonta és amikor látta, hogy a két lakó nem vesz új lakást, gondolt egyet és bírósági kezbesítő útján újabb felmondást küldött. Ezzel azonban még nem érte be. Amikor B.-né emiatt meghotránkozásának adott kifejezést, a házimesternő egy férfi kíséretében behatolt a lakásba és az asszonyt kétszer arcütköztette.

A bíróság előtt Hofbauer kijelentette, hogy a házat rábízták és ő úgy vezeti, ahogy jónak találja. A pörben ma még nem lehetett ítéletet tartani, mert a bíró szükségesnek tartotta a háztulajdonos özvegy báró Majthényi Bóláné megidézését.

Csak hogy az egykori kormányelnök szerencsétlen leánya ismeretlen helyen tartózkodik. A házimesternő pedig a legfurcsább felvilágosításokat adja holléte felől. Hol azt mondja, hogy Grácban él, hol azt, hogy San Remóban, vagy egyebütt. Tartózkodási helyét most a bíróság fogja kikutatni.

Keserű mézeshetek.

A féltékeny mostoha apa.

Kidobott és eldöngetett férj.

— Az Aradi Közlöny táviratú értesítése. —

Arad, augusztus 29.

Pikáns háttere van annak a pörnek, amelyet ma tárgyalt a budapesti büntető járásbíró. Egy lipótvárosi ugrynevezett „jó házasság” szomorú vége és az annak nyomán támadt pletykák teszik a pör anyagát. Néhány hét előtt, csupán napokig tartott ismeretség után, a Lipótváros egyik nagy cégének a volt prokuristája, Klein Lázár feleségül vette egy börtönös és háztulajdonosnak, Breuer Gusztávnak a mostohaleányát. Szinte irigykedve beszélt a jó pártiról. A fiatal férj menyasszonyának, aki árvaleány volt, felvette a 40,000 koronáját az árvaszéknél s aztán nász-utra indultak.

A házasság Bécstől volt az első stációjuk. De alig érkeztek meg ide, egyszerre mellettük termelt Breuer Gusztáv, az asszonyka mostoha-apa s a fiatalokat el akarta egymástól választani. Klein persze tiltakozott s nem engedte hitvesét haza, dacára annak, hogy az após botrányt csapott. A nászutat megzavaró bécsi hírek híre terjedt Budapesten, s főképp a börtönön járt szájról-szájra:

— A neve őpa nem tud élni az asszonyka nélkül . . .

Kleinék e közben Párisba mentek, de ott sem tölthették nyugodtan a mézesheteket. Hazulról naponta táviratok jöttek s a sok sürgetés hatása alatt vonatra ültek. Megjöttek a nászutasok, de Breuer csak az asszonykának adott a házában helyet, — a férjét egyszerűen és a szó szoros értelmében kidobta.

Klein rimázkodott, hogy engedjék vissza hozzá a feleségét, de eredménytelenül. Hiába írt könyörgő levelet a hitvesének is, ez egész röviden felelt:

— Sohasem találkoznék többé az életben!

Közben a börtön mind többet pletykált a mostohaapa és nevelt leányáról, mert mindenki furcsának találta, hogy a fiatal asszonynak olyan gyorsan el kellett hagynia a férjét, akit a Lipótváros lányos házában olyan kitűnő pártinak tartottak. Az asszonyka fivére, Guttmann József bankhivatalnok abban a hitben élt, hogy a rágalmozó híreket maga a sógora terjeszti. Guttmann, mint tiszthelyettes éppen akkor hadgyakorlatra volt bevonulva, de felöltözött civilbe s amint találkozott Kleinnel az utcán, a botjával eldöngette. A sógorek ma Drill táblái bíróság szobájában találkoztak.

Guttmann József, aki súlyos testi sértés vétsége miatt állt törvényt, nem tagadta, hogy sógorával szemben a panaszolt tetteges inzultust elkövette.

— De vele szemben, aki galád ránsimákat szórt szét családjunk ellen, nem járhattam el másképp.

Klein tagadta a rágalmozásban való minden részességét.

— Hiszen — mondta — csak magamat gyaláztam volna vele, ha csakugyan én teszem.

A panaszos férj ügyvédje, dr. Fuchs Sándor ismertette a szerencsétlen házasság történetét s annak ügyfelére nézve tragikus megsekkítését. A férjtől, aki boldog házasságot remélt, elragadták hitvesét s botrányt botrányra halmozott az após. Ép ezért Klein, miután végkép meggyőződött arról, hogy a családi élete zavar-
talanabb nem lehet, kész volt szakítani is.

Visszaakarta adni a 40,000 korona hozományt is, de azt sem engedték meg, hogy levonja azt a 2500 koronát, amiért egy butont és azt az 1500 koronát, amiért egy briliáns gyűrűt vett az arájának. Breuer Gusztáv a vejét még kiengedni sem akarja a házából, melyben üzlethelyiséget bérelt. Kéri tehát Guttmant, a sógort orvótámadásért megbüntetni.

A vádlott és Vitéz Gyula dr. védő valószínűlennak mondták a panaszos előadását és figyelembe venni kérték, hogy a fivér azzal szemben, kit a nővére megrágalmazójának tartott, kénytelen volt megtorlással élni.

A bíró Guttmann Józsefet vétkeinek nyilvánította a könnyű testi sértésben és alkalmazva az enyhítő 92 §-t, 100 korona pénzbüntetés, esetleges 10 napi fogházra ítélte.

A panaszos is, az elítélt is főlbezet.

A baritonista revolvere.

(Egy glikseres történet.)

— Az Aradi Közlöny táviratú értesítése. —

Arad, augusztus 29.

Andorfi Péter szintársulata a napokban kezdte meg működését a kaposvári szinkörben. Művészi események dolgában eddigéle nem akadott följegyezni való a nyári szezonról, de most a társulatnak egyik fiatal énekes gondoskodott arról, hogy a kaposvári művészkedésnek nyoma legyen a napi krónikában. Sajnos, ez a dolog sem tarozik szorosán véve a művészetek történelmébe, de édes Istenem, ahol művészet nincs, ott van kutyakorbács és revolver, amint ezt az alábbi eset bizonyítja.

Sárosi Andornak, az Andorfi féle szintársulattal ambiciózus baritonistájának nagyon fáj, hogy őt a kaposvári sajtó nem hajlandó Takács Mihály törvényes örökösének tekinteni. Sőt egyenesen kétségbevitte a különben derék ifjunak arra való képességét, hogy operettekben és népsziművekben mint baritonhangtulajdonos domborítson.

A mult hét szombatján az Erzsébet kávéházban üldögélt Gündör Ferenc fiatal kaposvári hírlapíró, egyike azoknak, akik a baritonista nagy művészetében állhatatosan kételkednek. A kávéházban volt Sárosi Andor színész is, korbácsosai fölfegyverkezve, amelyikkel folyton hadonászott és Gündört állandóan fixírozta. A hírlapíró később távozott a helyiségből. Sárosi nyomon követte. Az utcán Gündör hirtelen megfordult és megkérdezte Sárosit, mit akar tőle. A színész azt mondta, hogy egy kardalost les, akivel számadása van; ezért van nála a korbács.

Most már együtt haladt a hírlapíró és a színész. Mikor Gündör el akart köszönni, Sárosi revolvert rántott elő, a hírlapíró mellének szegezte és tájékozva kiáltotta:

— Mit szólna hozzá, ha most itt leszámolnék magával? Mert tudja meg, hogy igenis magát leszem.

Gündör nyugodtan így szólt:

— Ha van bátorsága, süssse el a revolvert.

A színész erre megjuhászodott, elrejtette a fegyvert és a korbácsot is zsebre dugta. Később bocsánatot kért Gündörtől megdölgötlan-
ságáért. A hírlapíró kijelentette, hogy föl fogja jelenteni a rendőrségnél.

— Letagadok mindent, hiszen nem látta senki, — mondta az előbb még szörnyen harcias színész.

A hírlapíró most rákényszerítette Sárosit, hogy menjen vissza vele a kávéházba, ahol rábizonyította, hogy már előre híresztelte a tervezett éjszakai inzultust. Ezek után Gündör életveszélyes fenyegetés miatt följelentette a veszede-
lmes baritonistát.

A kaszárnya titka.

(Halálgráz a második emeletről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

A véletlen rántotta le a leplet most egy megrendítő tragédiáról, melynek előidézője a garnizonok ridég, fojtó szelleme volt.

A halálba akart menekülni a katonaság borzalmi elől egy fiatal biharmegyei ember, de megállott a halál révé előtt s itt maradt a földön, szerenésellen élhalottnak. A borzalmas esetről, mely véletlenül került napfényre a garnizon rejtelmes homályából, a következőkben számol be tudósítónk:

Töttelék biharmegyei községben Balogh Pál fiatal tizenkilenc éves legény erősen vágyott a katonálettre. Tetszett neki a cifra mondur, meg aztán szegény fiú is volt s úgy gondolta, hogy jobban fog menni a dolga a katonaságnál. Február havában elhatározta véglegesen, hogy sor alá áll s ha beveszik, bevonul katonának. Ugy tett, amint elhatározta, önként bevonult a nagyvárad: 87. számú gyalogezredhez.

A szegény fiatalember szerette a katonáletet, de mikor közléről látta, hogy milyen is az a gyöngyölet, elment a kedve a katonáskodástól. Szakaszezője folytonosan gorombáskodott vele. Keserű lett a szegény fiú élete s napjait a magánzárok büzös levegőjében töltötte el, bánva könnyelműségét, melylyel katonának állott. Elkéseredésében mindenféle kalandos tervet forgatott fejében, már szökésre is gondolt, de félve az elfogatástól, nem mert megvalósítani tervét. Egyszer aztán csordultig telt a szegény rekruta keserőségeinek pohara. Szakaszezője minden ok nélkül rapportra viszi. Balogh Pál végső elkéseredésében az öngyilkosságra határozta el magát. Déltájban ott gubbasztott szegény a legénységi szoba egyik sarkában, könye csorgott a keserű szenvedések miatt. Az altisztje odament hozzá s felpozozással fenyegette, ha abba nem hagyja a kesergést.

— Nem pofoz már ugyse sokáig, szakaszező ur! — mondta a szegény fiú. Erre nekiment a bestiális ember s addig ütötte fejét, míg a szegény fiú alétan nem terült el a földön. Még mikor tehetetlenül feküdt a szoba padlóján, akkor is rugott egyet rajta az uniformisa bujtatott vadállat.

Félóra mulva éledt fel ájulásából a fiú s nagynehezen odavánszorgott az ablakhoz. A második emelet egyik szobájában történt az eset s innen vetette le magát a vár udvarára. Akik közel álltak, rémülten látták, mint repül lefelé az ablakból, de menteni nem tudtak rajta. Egy párszor bele akadt a közeli csatorna kiálló kapcsáiba, de azután esett tovább fejjel lefelé.

Ott terült el a kövezeten, véresre zuzott fejjel. Rémülten szaladtak segítségére az emberek, orvost hívtak, aki az életnek minden jele és reménysége nélkül szállította be a szerencsétlen embert a katonai kórházba. De nem halt meg Balogh Pál, meggyógyult némileg, agya azonban örökre elhomályosult. Valósággal meghűlyült a szegény fiú, akinek sorsáról nem volt szabad beszélni senkinek a kaszárnyában, vagy a kaszárnyán kívül.

Valamiként átkerült Nagyváradról a temesvári katonakórházba. Onnét egy tiszt ruháját magára öltve megszökött.

Tüskön-bokron keresztül bolyongva, rongyosan, éhesen megérkezett a múlt hét végén Töttelékre s bekopogtatott bátyjának, Balogh Péternek kapuján. Ez mit sem tudott testvére sorsáról, de nagyon megijedt, mikor ilyen különös állapotban látta maga előtt a fiút, aki

csak nagy hebegve mond ki egy-egy pár szót. Feltűnt neki a fiú különös viselkedése, nem tudta megérteni, hogy miként kerül haza ilyenkor tiszti ruhában a katonaságtól, de várt, hogy majd később mindezekről felvilágosítást nyer.

Két napig tengett Balogh Pál Tötteléken bátyja házában s ekkor éjjel kiment a házból s többé vissza sem jött. Akik látták, azt mondják, hogy előrehorgasztott fejjel, zavarodottan rohant a hegyek felé, mikor szólították, mérgesen morgott, de nem felelt vissza egy szót sem, csak halkán mondogatta magában:

— Katona, katona, jaj szegény katona.

Bátyja eleinte nem tudta mire vélni a dolgot s tegnap Nagyváradra ment tudakozódni az öcsése katonapajtásaitól, hogy mi történt a szegény fiúval. Így derült ki azután az eset. A fiúk elmondták neki az itt leirt eseményeket, hogy mint kergette a halálba a szakaszező, s hogyan került Temesvárra. Ettől kezdve aztán már nem tudtak csak keveset a pajtásuk sorsáról. Balogh Péter erre egy rendőrhöz fordult, hogy miként lehetne köröztetni elveszett szerencsétlen öcscsét. Ez azután felvilágosította őt, hogy a szalárdi szolgabírósnál tegyen jelentést, ahol meg is tették az eltűnt ökrült köröztetése iránt az intézkedést.

Száznegyven liba

egy sorba . . .

Fedák Sári vérfürdője.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

Fedák Sári, akinek minden rendű és rangu dolgai érdeklik, izgatják és lázba ejtik a boldog magyarokat, jelenleg a tátrai hegyek közt üdül, gyarapítja rajongóit. A népszerű primadonnával a napokban olyan kaland történt, — természetesen automobilozás közben — ami az uti kalandokban edzett Fedák Sári idegeit is alaposan megviselte.

Egybehangzó, tehát hiteles jelentések szerint a primadonna gépkocsi-kirándulást tett Tátrafüredről Szepesvághely felé. Hangos pófékeléssel robogott a fehér automobill, a művész vidám kedvvel sietett a cél felé, mikor megtörtént a véres katasztrófa. Ne tessék megijedni, a vér is, a katasztrófa is ártatlan libácskákkal van összefüggésben.

Szepesvághely határában ugyanis fehér libasereg legelészett. Az automobil közébük rontott és néhány pillanat alatt rettenetes vérengzést vitt véghez. Libasorban hulltak el a libák, hóízta tollukat vér fröcscsökkentte be, sokan kimultak, sokan súlyosan megsérültek.

Fedák Sári látta a veszedelmet, de ügyet se vetett rá, s rászólt a soffőréjére, hogy változatlan sebességgel hajtson tovább. Gömör felé igyekezett a primadonna véreskerékű automobillja, anélkül, hogy bárki is megzavarta volna útjában. Szepesvághely kárvalott lakosai ugyanis nagyon jól tudják, hogy a gépkocsinak a községeen át lehet csak visszatérnie. Összegyűltek tehát a kivégzett libák gazdái, főliszámolták a kárt és rövidesen elhatározták, hogy az országutat eltorlaszolják, megállásra kényszerítik az utasokat és behajtják rajtuk a libák árát.

Mikor az automobil ismét feltűnt a határban, a kárvalottak már együtt voltak az országuton. A gépész megállította a kocsit, az ut el volt zárva. Fedák Sári leszállt és megkérdezte a községebeliektől, miért torlaszolták el az utat. Erre előlépett a kárvalottak küldöttsége és átnyújtott a primadonnának egy 140 darab libáról szóló számlát, darabját négy koronába számítva.

Most tudta meg Fedák Sári, mily nagy pusztítást vittek véghez az automobilkerekek. Sokáig nem habozhatott s mert egy Fedák Sárnál mindig van pénz elegendő, a kézitaakájába nyúlt és leolvasott a szepesvághelyiek kezébe kemény ötszázhatvan ko-

ronát Lelkes éjénzéssel fogadták a kárösszeg ki- egyenlítését, a torlaszt nyomban eltakarították és a gépkocsi szabadon röpülhetett tovább az országuton.

Már jó távol volt a művész, mikor még egyre harsogott az éjlen. Ez volt Fedák Sárnak a legdrágább ovációja . . .

A láthatatlan gyilkos.

A testnélküli kéz.

Egy megmagyarázhatatlan eset.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

A babonára való hajlandóság megvan még a művelt emberben is, a ki gyakran titkos hatalmak ujmutatását, titokzatos erők működését látja még a legkézzelfoghatóbb dologban vagy természeti tűneményben is, amelynek magyarázatát a tudomány már megadta. Ilyen emberek a földrengésben Isten büntetését látják, holott a geológus szemében, ha okát meg nem is tudja magyarázni, ez a vulkánikus működés tisztán áll.

A műveltebb elemek persze annál inkább hajlanak a babonára, mennél nagyobb bennük a hit. A Vogézek völgyeiben élő parasztok persze, a kik a bigott vallásosság példaképei, a babonában is szertelenek, erre mutat a minap megtörtént titokzatos eset is, a melynek Barthélemy asszony, egy juhásztor felesége szinte áldozata lett.

Barthélemyék Remiremont közelében éltek. A férfi egész napját a juhokkal töltötte, az asszony és leányuk pedig a kicsiny kertét művelték. Így teltek el napjaink nyugodt egyszerűségben; tegnap, a titokzatos eset reggelén Barthélemyének szokásához képest korán kelt, férje pedig még néhány percig az ágyban maradt. Barthélemyének mindig akadt dolga a ház körül, a mi nem éppen zajtalan munka volt, ehhez azonban férje már hozzászókött, a reggeli nyugtózódásnál szinte szüksége volt erre. Barthélemy nem hallott semmi zajt, a mi felett csodálkozva, elment feleségét keresni a házban.

Nem sokára meg is találta egyik udvari szobában, a melyet vendégeknek szoktak fenntartani. Barthélemyé az ágyon feküdt, eszméletlenül, torkából pedig patakzott a vér.

A férj, leánya segítségével annyira amennyire bekötözte Barthélemyé sebeit, a ki az orvos hathatós segítsége után délután visszanyerte eszméletét.

Hozzáartozói kétségbeesetten tudakolták tőle, miképpen történt az eset. A beteg gyenge hangon, közben meg megállva a következőket mondta:

— A mint beléptem a szobába, egy óriási kéz megragadott, majd egy másik egy nagy kerteszkével torkomnak esett. A két titokzatos kéz gazdáját nem láttam nem is volt a két kéz egy testnek a része! Majd egy ágyra dobtott a titokzatos kéz — eddig küzdöttem vele, azontul nem tudom, hogy mi történt!

Természetesen hozzáláttak a kés megkereséséhez és az ágy és a fal között megtalálták a véres kerteszkést.

A szobában nem láttak rendtelenséget, mindössze az ágy volt gyűrött és véres, semmit el nem vitt a rejtélyes kéz.

Megjött a hatóság is, átvizsgálták mindent a ház körül, de a gyilkos nyomát nem látták meg, vérnyom nem áruha el útját. A szomszédok a gyilkosság idején senkit sem láttak a ház körül.

Az ügy mind rejtélyesebb lett, de világosságot az ügyész sem derített a gyilkos-kézre.

A parasztok babonás félelemmel kerülnek a

háza és szentül hiszik, hogy Isten keze járt itt, az dobta az ágyra Barthélemyt és az sebesítette meg torkán a szerencsétlent.

A kevésbé babonás hatóság azonban nem hisz ebben, hanem erőlyesen kutatja a gyilkos kézhez tartozó testet és fejét is, és valószínű, hogy nem a hogység rémét fogja gyilkosság miatt letartóztatni.

Polónyi történelmet ír.

Az új kiegyezési tárgyalások.

(A béke hiteles aktái.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 29.

Az a különben jelentéktelen torzsalkodás, mely a béke szerzősége körül az utóbbi napokban néhány fővárosi lap hasábjain lefolyt, most fontos eseményt von maga után: a béke hiteles történetének és aktáinak közzétételét. Ez a közzététel politikai szempontból főleg azért bir nagyobb fontossággal, mert eloszlatja azokat a glóriákat, melyeket érdemtelenek feje fölé a béke körüli érdemekért fontak. Ha ugyan a „hiteles“ közzététel igazán hiteles lesz, ami ellen az szól, hogy az elaborátumot valószínűleg Polónyi készíti. Amit pedig Polónyi készít, az a legkritikább esetben nincs elferdítve.

Sokkal fontosabb e hírnél az, hogy már legközelebb megkezdődnek az új kiegyezési tárgyalások, még pedig a király személyes közbenjöttével.

A politikai színtér eseményeiről budapesti tudósítónk jelentése alapján a következőkben számolunk be:

A békeszerzők személye körül megindult vita azt vonta maga után, hogy illetékes helyen elhatározták az április 4-én perfektuált békekötés hiteles történetének közzétételét. A hír ma reggel terjedt el a budapesti politikai körökben és különböző kommentálásokra szolgáltatott alkalmat. A meritumot illetőleg helyeslik ugyan a kormány elhatározását, de azt a bécsi *Neue Freie Presse* nek egy tegnap előtt megjelent közleményére vezetik vissza, amely cikkében a nevezett német lap kissé koalícióellenes világításban reprodukálta azokat az állításokat, amelyek a béke szerzősége körül kifejtett polémiaik során a magyar sajtóban elhangzottak.

Feltétlenül jól informált helyről azonban ezzel szemben azt a felvilágosítást adják, hogy a kormány elhatározására a *Neue Freie Presse* közleménye semmi nemű befolyást nem gyakorolt, mert a kormánynak régen elhatározott terve volt, a nagy nyilvánosságot a válság és ezzel kapcsolatban a kibontakozás történetével megismertetni. A szándék tehát megvolt; csak a kivitel volt későbbre halasztva. Hogy azonban ez a publikáció most egyszerre időn belül lett aktuálissá, annak oka semmi esetre sem idegen, külső befolyásokban keresendő, hanem éppen abban a szenzációt hajszoló kampányban, amely a magyar sajtó egy részében a békeszerzés dolgában megindult. Mikor tehát a kormány, korábbi elhatározását megváltoztatva, rászánta magát, hogy a hiteles adatokat már most közzéteszi, annak a lehetőségét akarja megakadályozni, hogy találgatásokon bázirózó hírlapi közlemények révén e kérdésben téves adatok váljanak köztudattá.

Politikai körökben beszélnek, hogy a

kibontakozás történetének megírásával a kormány Polónyi Géza igazságügyminisztert bízza volna meg, s e célból, a béketárgyalásokat vezető személyiségek minden adat rendelkezésére bocsátanak Polónyinak. A kész elaborátumot aztán minisztertanács fogja felülvizsgálni s a szükségesnek ítélt javítások után kerül csak a nagy közönség elé.

Ezt a híresztelést, mint nem érdektelent, regisztráljuk; más értesülések szerint azonban az elaborátumot Kossuth Ferenc fogja elkészíteni, még pedig Wekerle Sándor miniszterelnök hozzájárulásával, s így nem valószínű, hogy most e hét folyamán, mikor Wekerle Kossuth Ferencet Herkulesfürdőben meglátogatja, ez a munka fogja a megbeszélések egyik fő tárgyát képezni.

Még egy érdekes információnkról kell mai jelentésünk keretében beszámolnunk. Bécsből vesszük a hírt, igen jól értesült forrásból, hogy ott a jövő hét folyamán nagyfontosságú tanácskozások lesznek. Az uralkodónak az az óhajta ugyanis, hogy a miniszterelnökök, a közös költségvetés tárgyalásainak befejezése után azonnal kezdjék meg az új kiegyezési tárgyalásokat is, s neki a tárgyalások menetéről közvetlenül jelentéseket tegyenek. A király nagyon melegen óhajta a megegyezést és az ellentéteket úgy véli a legkönnyebben elsimíthatóknak, ha a tanácskozásokra személyes befolyást gyakorol. Az ideai kiegyezési tárgyalások tehát, quasi a korona elnöklése mellett fognak lefolyni.

Ezt a hírt a bécsi *Mittagszeitung* is megerősíti, azt irván, hogy Budapestről nyert értesülés szerint a költségvetési tárgyalások befejezése után megkezdik Bécsben a kiegyezésre vonatkozó megbeszéléseket és hogy a király azt az óhaját fejezte ki, hogy ezen megbeszéléseket személyesen vezesse.

Pofon a templomban.

(Aradszentmárton szenzációja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

A templom udvalövölge arra való, hogy inádkozzanak benne. Néha azonban megtörténik, hogy az ájtatos magabeszállás helyett más események történnek az isten házában. Példának okáért nyaklevések. A történelem muzsája ugyan az újabb időben igen ritkán jegyzett fel ilyen eseményt. Mulasztását pótolando, feljegyezzük itt *Aradszentmárton* szenzációját: egy templomi pofont.

E hó 26-án, — amint szentmártoni tudósítónk írja, — a reggeli nagymiséét egy rövid, de éles csattanás zavarta meg. A csattanás egy erőteljes pofon következménye volt. A pofont Karl József r. katolikus plébános adta, még pedig igen nyomtatékosan.

A nagymiséé előtt ugyanis, az *Asperges* alatt Karl József ünnepélyes ornátságban éppen a szentelt vizet hintette a templomban levő ájtatókodókra, mikor újában ifj. Taubert Antalhoz ért. A plébános — nem tudni mi okból — hirtelen megállapodott a fiatal ember előtt s a jobb kezében levő szenteltvizet balkezebe véve jobbjával hatalmasan arculü ötte Taubert Antalt. A kórus alatt a fő férficsoport, melyben az ültetett fiatal ember volt, a meglepe és első pillanatában szóhoz sem tudott jutni. Se ki sem volt a készülőve a váratlan eseményre, mely egy ajósai aktus közben mezdöbbentő gyorsasággal folyt le.

Az arculütött fiatal ember, amint kábultságából magához tért, viszonzni akarta az ültetést, de társai megfogták és kivezették a templomból, hogy a botrány nagyobb mérvet ne öltödjön. A templomban levő, százakra menő tömeg azonban nem fogta fel ilyen higgadtan a dolgot és kevés híjja, hogy országra szóló botrány nem lett a dolgából. A hívek, ájtatoságukban megzavarva, a legnagyobb elkésere-déssel fordultak a hevesvérű plébános ellen, akit csak ornátusa mentett meg súlyosabb bántalmazástól. Néhány nem éppen hízogzó jelző azonban mégis elröpült az isten házában.

Ifj. Taubert Antal, nem respektálván a szentírás idevonatkozó passzusát, a másik arcát nem tartotta a plébános elé felpofozás céljából, hanem bíról utra terelte az ügyet. A becsületsértésen kívül templomi botrány okozása miatt is megindul az eljárás, melyet nyomon fog követni a plébános felsőbb fegyelmi hatóságának vizsgálata is.

Asztalos Sándorné emlékiratai.

Az özvegy — férje gyilkosáról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

Asztalos Sándornénak, az aradi utcai hős nemrég elhunyt özvegyének emlékiratait lapozgatjuk. S bár a könyv címe *Memoiren aus meinem Künstlerleben*, mégis, amint sort-sorra, lapot-lapra elolvassunk, látjuk magunk előtt elvonulni ennek a sokat szenvedett asszonynak egész élete-történetét, attól a pillanattól kezdve, hogy színi pályáját megkezdte. Életének legszébb epizódjait, melyeket, mint korának egyik leghíresebb primadonnája, s mint Asztalos Sándor neje átélte, mondja el emlékirataiban s megemlékezik korának mindazon híres íróiról és művészeiről, kikkel alkalma volt beszélni. Ismerte majd az összes *Südben* tartózkodó magyar emigránsokat, kik férjét *genfi* tartózkodásuk alkalmával gyakran felkeresték. Itt sokat hallott beszélni a magyar szabadságharorról, annak gvésos leveretéséről. Itt ismerte meg e dicső küzdelemnek vezető férfait, részleteit; itt: az aradi utcai harcot, s magát Aradot, a 18. tábornok kivégeztetésének színhelyét, melyről már akkor is úgy beszéltek, mint a magyar *Go'gotháról*. És együtt sirt ő is a hazájukból kiűdözött, buidosó magyarokkal együtt örült velük. Hiszen férje házájáról volt szó s férjének hazáját ő is a magáénak tekintette.

Asztalos Sándorról mindig a legnagyobb szeretettel emlékezik meg s minden egyes szavából az tűnik ki, hogy a legboldogabb, legmegelégedettebb családi életét élték együtt. Csakhogy ez a boldog családi élet sem tartott sokáig. Megzavarta azt férjének *Strelitzky* ezredessel vívott pisztolypárbaja, melynek Asztalos Sándorra nézve egy szomorú kimenetele volt. S a gyógyó, mely Asztalos életét kioltotta, megölte ennek az asszonynak boldogságát is, ki nemsokára azután Londonba, majd pedig a *Hamburg* mellett *Wand-bakbe* vonult vissza.

Könyvében megemlékezik *Strelitzky* ról is, ki féjének a párbajban ellenfele volt. „Különös — írja naplójában — midőn először találkoztam vele, bizonyos félelmet és borzadást éreztem, mit sehogysem tudtam magamnak megmagyarázni. Ugyanazon éjjel pedig álmotam, hogy Asztalost, homlokán megsebezve egy mezőn feküdt láttam. Elragadtam az álom; de mindig félelem vett rajtam erőt, valahányszor az ezredessel találkoztam.“

A párbaj, melynek okáról és lefolyásáról már annyit és annyiféleképen írtak, nem írja le, hanem közli *Diary* ezredesnek azon levelét,

melyet az a *Vasárnapi Ujság*-nak Asztalos Sándor haláláról 1859-ben írt.

A levél így hangzik:

Asztalos Sándor, horvátvezéres 1849-ben Hamburgba menekült; itt Berndes kereskedőnél, ki azelőtt porosz konzul volt, oly szíves fogadtatásra talál, hogy míg honfitársainak legnagyobb része Angliába és Amerikába ment, ő Hamburgban maradt, ahol később házigazdájának egyik nővérét, Elizet, ki korának egyik legünnepebb drámai énekesnője volt, eljegyezte. Az esküvőt szeptember 7-ikén Helgolandban tartották meg, hová neki az osztrák rendőrség üldözése elöl menekülni kellett. Innen a fiatal pár nem sokára Párisba, majd Genf-be költözött.

Igy élt boldogan családja és honfitársai körében; boldogabban, mint azok, amennyiben anyagi gondoktól mentesen, kedvenc művészetének, a festészetnek élhetett, várva, remélve egy kedvező fordulatot hazája sorsában. A sors azonban úgy akarta, hogy Genfben, mely akkor találkozó helye volt minden nemzetbeli menekülteknek, egismarkedjék Strelitzky ezredessel. Kártyázás közben szóváltás támadt közöttük és egy sértő megjegyzésért Asztalos becsületében megbántva érezvén magát, az ezredest párbajra hívta. Hiába-való volt barátainak minden fátorgása, hogy a párbajt megakadályozzák, úgy, hogy azt 1859. február 10-ikén Genf mellett megtartották.

Strelitzky golyója Asztalos bal szemébe fúródott, aki még a helyszínén meghalt. Így végződött a még alig 33 éves, erőteljes és egészségtől duzzadó embernek élete.

Szerencsétlen neje, aki ép akkor melbaja miatt Olaszországban tartózkodott, a rettenetes hírt egy veülük barátságban élő családnál hallotta; itt adott életet egy fiu gyermeknek, ki a keresztségben Sándor, Emil nevet kapta. Egy év múlva azután Londonba költözött fivéréhez, Berndes porosz konzulhoz, ki ott ismét mint kereskedő telepedett.

Itt gyermeke nevelésének élt az özvegy; a fiu okos, bátor; egészen atyjának hasonmása.

London, 1859.

Diósi M. ezredes.

Az érdekes emlékiratokból legközelebb még bemutatunk néhány szemelvényt.

Egy dráma rejtelsei.

Aradi detektivek bűnügye.

A titkolódzó rendőrség.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 29

Még élénk emlékezetében lehet a közönségnek az a dráma, amely a múlt hónap 28-án, a Választó utca 52-ik számú házban folyt le. Az eset hőse Skála Béla, Kintzig Géza földbirtoznak írnoke volt, aki gazdájától kétszer koronát sikkasztott. A sikkasztó vége ismeretes. Revolverharcba elegyedett az öt üldöző detektivekkel és a helyszínén meghalt. Az esetet tárgyaló múlt hónapí tudósításunk, azonban nem vetett teljes világosságot az ügyre, mert mint most kiderült, a dráma nem olyképen játszódott le, ahogy azt információink alapján megírtuk.

Múlt havi tudósításunkban így adtuk elő az esetet:

Tíz nappal ezelőtt történt, hogy Kintzig Géza írnoke, Skála Béla 2000 korona elsikkasztása után megszökött Aradról. Kintzig Géza feljelentése folytán a rendőrség elrendelte a

sikkasztó körözését és letartóztatását, de hiába való volt minden kutatás, a bűnös fiatalembernek teljesen nyoma veszett.

A rendőrség kiderítette, hogy a megszökött ember kedvese, Virágh Juliska a Választó utca 52-ik számú házában lakik. Mintán valószínűnek látszott, hogy Skála ide jön, ha visszatér Aradra, a házát a andó megfigyelés alá vették. Ma este is éppen a közelben sétáltak Rédl János és Raszsig István titkosrendőrök, mikor egy meztelán ember szaladt feléjük nagy kiabálással:

— Jöjjenek, jöjjenek! A Juliskát agyon akarja löni a szeretője, Skála!

A detektivek futva mentek a ház felé, hogy elejét vegyék a szerencsétlenségnek és hogy egyben elfogják a régóta keresett bűnöst. Mire azonban odaértek, a házban már senkit sem találtak. Virágh Juliska az ablakon menekült ki Skála elől s a detektivek faggatására a következőket mondta el:

— Mintegy félórával ezelőtt érkezett meg hozzám Béla. Rozsnyóról jött gyalog. Le volt rongyolva, piszkosan, porosán jött a szobába, hogy szinte megijedtem tőle. Kérdeztem: hol, merre jart, mit tett, de ő csak annyit felelt:

— Ne törődj semmivel, minden jól van!

— Mordtam neki, hogy hozok a másik szobából tiszta lehrneműt, mert nem tudok reánézni, mikor ilyen züllötten néz ki. Át is mentem a szomszéd-szobába, Béla pedig ezalatt valami levelet írt. Mikor visszatértem, úgy találtam, amint fejt: az asztalra hajtotta és azt bizsem, sirt. Észrevettem, hogy a kezében revolvért szorongat s nagyon megijedtem. Azt hittem, hogy engem akar agyonlőni. Kimenekültem a szobából az ablakon át és rendőrt szaladtam. Hogy Skála hová lett, nem tudom.

A detektivek erre átkutatták az egész házat, valamint a szomszédos házakat is, de nem akadtak reá Skálára. Végre Rédl detektív hosszas kutatás után észrevette a fiatalembert, aki az udvaron egyik bokor alatt lapult meg. Oda világított a bokor a a biciklilámpájával, de a következő pillanatban hirtelen visszaugrott, mert Skála reáfogta a revolverét és redlött. A lövés szerencsére nem talált. Erre Rédl is előrontotta revolverét és inkább ijedtül a Skála feje fölé a levegőbe lött.

A lövés saajára Raszsig detektív is odarohant. Skála látván, hogy most már lehetetlen megszabadulnia, a homlokához nyomva revolvere csövét és mielőtt megakadályozhatták volna, a detektivek előtt fölbeltte magát. A golyó szétroncsolta a koponyáját s azonnal meghalt.

Ízt írtuk július 28-ikán, ma azonban kiderült, hogy a rendőrség az eset lefolyását hamis világításban bocsátotta köze. Az eset után tartott vizsgálaton ugyanis konstatálták, hogy a detektív nem a levegőbe lött, hanem Skála Béla hátába. Hogy az a golyó, amely a sikkasztó koponyájába hatott, a saját revolveréből került-e ki, avagy szintén a detektivek egyikének revolveréből, azt a vizsgálat nem állapíthatta meg. Lehetséges ugyan, hogy Skála maga lötte főtbe magát, de az elienkező eset sincs kizárva. Az orvosszakértők a boncolás alkalmával erre nézve nem tudtak határozott véleményt adni, csak annyit állapítottak meg, hogy a fejnek irányított lövés közvetlen közelségtől történt. A hátban levő golyóról már teljes bizonyossággal megállapították az orvosszakértők, hogy az a detektivek egyikének revolveréből került ki mintegy tíz lépésnyi távolságra Skálától. A lövöldözésnek azonban nem lesznek következményei.

Az ügyesség a vizsgálat adatai alapján ugyanis úgy határozott, hogy a detektivek ellen nem emel vádat, mert Skála előzőleg feléjük lött és így jogos önvédelemből cselekedett.

Ez az eset újabb bizonyossága annak, hogy az aradi rendőrség a legtöbb esetben, — ha nem apró-cseprő tyuk vagy rézmozsarlopásról van szó — vagy titkolódik, vagy ferde világításban tünteti fel az eseményeket. Nem értjük, mért volt szüksége a rendőrségnek ebben az esetben is a tények elferdítésére. Ha a két detektív jogosan cselekedett, úgy cselekedetük bátran napvilágot láthatott volna, ha pedig nem, úgy annál is inkább nyilvánosságra kellett volna hozni az eset részleteit. Tussolásnak nem lehet helye semmiféle körülmények között, akármelyik tisztviselőjének cselekedetéről is van szó.

A szerelmes kísértet.

Mi van a légmajommal?

A kikapós menyecske.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, augusztus 29.

Alig van egy hetesnél több az a szenzáció, mely bejárta az egész magyar sajtót: hogy Pálfokon, ezen a biharmegyei tanyán kísértet jár. Kísértet a kődobáló kísértetek körül. Az esemény arra indította a budapesti műegyetem egyik neves tanárját, *Ziepernowskyt*, hogy a kísértetek felől nyilatkozzék s tudomására hozza a világnak, hogy szerinte élinek a levegőben teljesen áttetsző, a levegőnél is ritkább testű lények: a légmajmok.

Mindez nagyon szép és nagyon szenzációs volt. Most azonban kislült a nagy titok: a kísértet egyáltalában nem volt a levegőnél is ritkább testű, sőt légmajomnak sem válhatna be. A kísértet egy szerelmes menyecske volt. Semmi egyéb.

Nagyváradai tudósítónk jelenti:

Stern Károly dr. pálfoki uradalomban he- teken át kísértet tartotta römületben a tanya lakóit. A römület, a félelem nem volt ok nélkül, mert olyan jelenségek történtek a tanya egyik házában, hogy kis babonával könnyen elhitték a tanyaiak, hogy elátkozott az a ház és kísértet fészke lett. A félelem úgy megnőtt Pálfokon, hogy az elátkozott házból ki is költöztek az emberek.

A sajtó erősen foglalkozott az esettel, a minek az lett a következménye, hogy a nagyváradai csendőrpáncsnokság utasítást kapott, rendelkezjen el vizsgálatot a kísértet leleplezése céljából. A csendőrpáncsnokság a bihartordai csendőrfőrt bizta meg a vizsgálatl.

A csendőrök nyomozása érdekes eredménnyel járt.

Az elátkozott ház padlásán a csendőrök ugyanis egy láb nyomait vették észre a porban. A fura kaka stollas legények pontosan megmérték a lábnyomot, elkészítették annak mását és összeprobálták a tanya valamennyi lábával. A sok lábvizsga nem maradt eredmény nélkül.

Egy szép, fiatal, parázsszemű menyecske- nek veszedelmesen betelített a lába a ravasz formába. *Győri* Mihályné, a szép menyecske-t rögtön vallatásra vették a csendőrök. A nyalka legények vallomásra bírták a fiatal asszonyt, a ki beismerde, hogy ő jászta a kísértetet. Ügyesen feljárt a padlásra s onnan dobált mindenfelé, aztán esténként borzalmas mesékkel rémitgette a tanyafakat, akik erre mindenben a kísértet ujját látták.

Arra a kérdésre aztán, hogy mi célja volt ezzel, csak nagyon nehezen és akkor is szemlesütve vallott a tüzről pattant *Győri* Mihályné:

— Hát Bálint miatt...

Ez a Bálint pedig egy... daliás tanyai le-

gény. Eibeszölte a menyecske, hogy szerelmes volt a legénybe, akivel sehogysem tudott találkozní, mert ezer szeme van a tanyánsk. Ugy segített magán, hogy mint kísértet, az elátkozott ház hírébe keverte a szülei házát, akiket ezzel elűzött otthonról, sőt minden élőemberfia elkerülte az elátkozott házat.

A szép menyecske persze nem félt senkitől és zavartalanul fogadhatta a szerelmes kísértet az ő kísértő szerelmes lovagiát...

A tanyai regénynek persze most már vége van és a leleplezett szerelmes asszonynak az fájl leginkább, hogy a férje ura sem hisz mára kísértetben...

Az orosz rémnapok. A vér statisztikája.

(Uj szidőmészárlások előtt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 29.

A rémuralom tovább dühöng Oroszországban és nincs az a hatalom, amely gátat vethetne elébe. Nem hiába, hogy ez a forradalmárok utolsó ütőkártyája, de ragaszkodnak is hozzá — mindhalálig, a szó szoros értelmében. Megmondták, hogy el fognak pusztítani mindenkit, aki az orosz szabadság útjában áll és most keményen beváltják a szavukat. Ezzel szemben nem sokat fog érní a katonai diktatura sem, sőt csak árthat. Mert a forradalmárokat, akik a végső eszközhöz folyamodtak, nem riasztja többé el a legszigorubb katonai uralom sem, ellenben az állam erejét hamarosan kimerítené a diktatura, amely egyrészt sok pénzbe kerül, másrészt az egész ország gazdasági életét megnyomorítja.

Mai távirataink:

A Stolipin elleni merénylet.

Pétervár, augusztus 29. A Stolipin elleni merénylet tetteseiről a rendőrség a következőket állapította meg: A merénylők közül ketten, akik csendőregyenruhát viseltek, még a helyszínen meghaltak, a harmadik merénylő pedig a kórházban haldoklik.

London, augusztus 29. Pétervárról ideérkezett jelentések azt mondják, hogy Stolipin leányának állapota az utóbbi 24 órában javul. Az orvosok kezdenek reménykedni, hogy Stolipin Natália életét esetleg amputálás nélkül is megmenthetik.

Hamburg, augusztus 29. A letartóztatott forradalmárok ügyében megállapították, hogy a gyanús lőszer- és fegyverszállítmányokat részben a tengeren Finnországba vitték, részben pedig posta útján kis mennyiségekben a határra küldték és onnan Oroszországba csempészték. A lefoglalt levelek különböző nyelveken, orosz, lengyel, finn és lett nyelven vannak megfogalmazva. Eddig nyolc letartóztatást eszközöltek.

Berlin, augusztus 29. Sandez Luja svájci bonne Chaux de Fondsból, Neuenburg kantonból, ki legutóbb Stolipin orosz miniszterelnök házában szolgált, az elkövetett merénylet után táviratot küldött haza rokonainak Chaux de Fondsbá, mely táviratban értesítette őket, hogy a katasztrófánál csodával határos módon megmenekült.

Borzalmas statisztika.

London, augusztus 29. A Daily Telegr. hivatalos adatok alapján következő össze-

állítást közli az Oroszországban augusztus 10-étől 20-áig elkövetett forradalmi bűntettekről. Ebből a statisztikából Finnország és Kaukázia ki van zárva.

Megöletett 101 rendőr, csendőr és katonai személy.

Megsebesített 70.

Polgári állású ember megöletett vagy megsebesült összesen 291.

Kifosztottak 34 állami pálinkásboltot. Elrabolt érték összesen 640.000 rubel.

Pétervár, augusztus 29. Egy orosz lap, a Strana, próbál most egy statisztikát összeállítani csakis magasabb személyiségek ellen 1901. évtől 1906-ig elkövetett merényletekről. Persze, az összeállítás nem egészen megbízható, mert valószínű, hogy még nagyobb a számuk.

1901 ben meggyilkolták Bogoljszov közoktatásügyi minisztert. 1902 ben Sipjagin beügyminisztert. 1903 ban Bogdanovics ufaikormányzó. 1904 ban: Bobrikov finnországi főkormányzót, Andrejev jellissavetpoli alkormányzót és Plehve belügyminisztert. 1905 ben: Johnson, a finn szenátus kormányellenőret, Nakas'dze herceg bakui kormányzót, Sergius Alexandrovics nagyherceget és gróf Suvalov moszkvai rendőrfőnököt. 1906-ban: Bogdanovics tambovi alkormányzót, Lusenovszkit, a helyettesét, Filonov poltvai alkormányzót, Siepczov Averi kormányzót, Seltonovszki jekaterinoszlavi főkormányzót, Kuznics tengernagyot, a pétervári kikötő parancsnokát (itt kezdődik a tengeri haderő forrongása), Csuknin ellentengernagyot, a fekete-tengeri flotta parancsnokát, Maragrafszki tábornokot, a varsói főkormányzó helyettesét, Block szamarai kormányzót, Minn tábornokot, a Szemenovszki ezred parancsnokát, Vonjajarszki varsói hadtestparancsnokot és Vutenau tábornokot, a finn csapatok főparancsnokának helyettesét.

A kimutatás persze nem szól arról, hogy hányan vesztették életüket a merényletek alkalmával, s azt sem sorolja föl, hogy hány meghiusult merénylet alkalmával estek áldozatul apróbb hóhérok. Ezek elpusztításáról egyáltalán nem szól. De van kimutatás oly merényletekről, ahol a kiszemelt áldozatok csak

megsebesültek:

1902-ben: Obolenszki herceg, charkovi kormányzó. 1903-ban: Wahl tábornok, vilnai főkormányzó. 1904-ban: Galiczyn herceg, kaukázusi helytartó. 1905 ben: Miassojedov wyborgi kormányzó, Dietrich a finnországi főkormányzó segédje, Nolsken varsói rendőrfőnök helyettes, Sokolovszki tábornok, ufaikormányzó, Klingsberg mohilevi kormányzó, báró Korff lomsai kormányzó. 1906-ban: Dubassov moszkvai főkormányzó, Kelenovszki ufaikormányzó, Skalon varsói főkormányzó, Kvosztov csernigovi kormányzó, Missin irkutzki alkormányzó és most állítólag Stolipin miniszterelnök.

Meghiusult merényletek:

1901 ben: Pobjedonoscev, a szent szinódus főprokurátora ellen. — 1905-ben: Papkov tavastehusi kormányzó ellen, Trepov moszkvai rendőrfőnök, Maximovics moszkvai főkormányzó, Stolipin szaratovi kormányzó, Knoll szaratovi alkormányzó ellen. 1906-ban: Kurlov minszki kormányzó, Nepljujev szebasztopol parancsnok, Timosejev tífiszi főkormányzó és két ízben báró Kauibars odesszai hadtestparancsnok ellen.

Dühöng az anarchia.

Varsó, aug. 29. Wonjarljarski tábornoknak, a főkormányzó segédjének a meg-

gyilkolása újabb merényletnek kezdetét jelzi. A kormány most úgy látszik, ismét pogromokat akar rendeztetni, mert a tisztek a katonák előtt folyton azt híresztelik, hogy a gyilkosságok értelmi szerzői a zsidók. Egy tiszt a legénységhez beszédet intézett, melyben felhívta őket, hogy Varsó zsidó lakosságát mészárolják le. Skalon, lengyelországi főkormányzó a legutóbbi merénylet következtében teljesen elvesztette fejét. *Iszonyu halálfélelem fogott rajta erőt, úgy hogy még barátait és bizalmasait se fogadja*, akikben szintén forradalmárokat lát. Skalon mindennap fenyegető leveleket kap. Legutóbb a palotáját valóságos elsáncolta katonasággal. A rendőrség Skalon lakása közelében bombákat talált a földben elásva, melyeket alkalom adtával fel akartak robbantani. A rendőrség tegnap ismét mintegy kétszáz embert tartóztatott le.

Pétervár, augusztus 29. A finn hatóságok az orosz csendőrség sürgős felhívására szabadon bocsátották azt az orosz csendőrt, akit a Herzenstein képviselő meggyilkolásával gyanúsítottak. Az orosz politikai rendőrség, amelynek máskor hónapokra van szüksége, hogy egy letartóztatott egyén ártatlanságát kiderítse, most igazán gyorsan dolgozott. A gyilkosnak eddig nyomára se akadt és a tömeges letartóztatásokat is mellőzte. A Herzenstein meggyilkolása ügyében indított pört a finn bíróságok szeptember 4-én kezdik tárgyalni. Az orosz csendőrség azt követelte, hogy a tárgyalások zárt ajtók mögött folyjanak, a finn hatóságok ebben azonban nem mentek bele.

Riga, augusztus 29. A városban néhány nap óta teljes az anarchia. Az utcákon minduntalan hallani bombarobbanásokat. A külváros egyik házában, egy magánlakásban 24 bombát találtak. A zsidó városrészben a rendőrség bombák után kutat. Az egyik házban az anarchisták védelmi álláspontba helyezkedtek, mire a katonaság géppágyukkal lövöldözött a házra. A városban iszonyu rémület uralkodik. A zsidók progromtól félnék. A zsinagógában meeting volt; a rendőrség most körülvette a zsinagógát és sok zsidót letartóztatott.

TANÜGY.

(—) Belratások a főreálskolánál. A vasárnap közbejötté folytán az aradi áll. főreálskolánál az idén szeptember 1-én, szombaton, 8-án hétfőn és 4-én kedden d. e. 9-től 12 óráig és d. u. 3-tól 5-ig tartják meg a belratásokat. — Szerdán, azaz 5-én reggel 8 órakor tartandó Veni-vencie után lesz az iskolaév-ünnepélyes megnyitása.

(—) Arad egy olvasókönyvben. Az elemi iskolák harmadik osztályában kezdik a földrajz tanítását. Azelőtt ez külön tankönyvvel történt, de a vallás- és közoktatásügyi miniszterium ezt beszüntette s elrendelte, hogy az olvasókönyvekből tanítsák a földrajzt. Egy fővárosi könyvkiadó cég az aradi tanító-testülettel együtt most lehetővé tette, hogy az olvasókönyvekben az aradi és aradmegyei vonatkozású rész külön helyet találjon. Abban az olvasókönyvben, a melyet dr. Alexander Bernát felügyelete alatt három fővárosi tanító adott ki, a Révay-cég négy ívet tartott fenn e résznek azon könyvekben, amelyeket az aradi iskolákban fognak használni. Ezt a részt aradi tanítók szerkesztették és ez a rész minden tekintetben figyelemmel érdemel. Az olvasókönyvnek ezen nevezetes részére, a mely Aradot és a megyét a legkisebbek értelmi színvonalához mértén ismer-teti, míg visszatérünk.

(—) **Beiratások a Sváby féle elemi iskolában.** *Ozsv. Sváby* Pálné nyilvános jogú magán elemi iskolájában a beiratások szeptember hó 1., 2. és 3. án d. e. 10—12 óráig a felsőbb leányiskola helyiségében (Rákóczy-utca) eszközöltetnek.

(—) **Összerakható térkép.** Rendkívül érdekes térkép jelent meg *Neuwil Ferenc* nagyszobeni tanszergyárában. „Dr. Schuller Frigyes Magyarország összerakható térképe” ez, mely valóban játszva tanítja meg a gyermeket az egyes vármegyék helyzetére és nagyságára. Egy próbapéldány megrendelését minden pedagógusnak ajánljuk. Kapható a nagyobb könyvkereskedésekben és a kiadónál: *Neuwil Ferenc*nél Nagyszobonban. Díszkiadás ára 5 kor. 50 fillér, iskolai kiadás ára 3 korona.

Az íróársaság elnökválsága.

(A jövő szezon munkaprogramja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

A nyári pangás után ébred a munkakedv az íróvilágban. Arad irodalmi életének mozgatója: a Kölcsey-egyesület irodalmi szakosztálya tegnap, hosszabb szünetelés után ülést tartott, melynek nevezetes eseménye volt az elnökségben történt változás tudomásul vétele. Ezenkívül az őszi szezon munkáját is megkezdte a szakosztály, melynek legközelebbi ülésén fog a maga teljességében kibontakozni a mozgalmassnak ígérkező program.

Tisztai Lajos alelnök vezette az ülést, melyet délután hat órakor tartottak meg a Kölcsey-egyesület könyvtári helyiségében.

Az alelnök bemutatta *Edvi-Ilés László* elnöknek hozzá intézett levelét, melyben az elnöki tisztéről lemond. A szakosztály *Benedek Árpád* rendes tag indítványára köszönetét és méltánylását fejezi ki *Edvi-Ilés László*nak az irodalmi szakosztály megalakítása és működése körüli buzgó tevékenységéért. Erről a lemondott elnököt jegyzőkönyvi kivonatban értesíti a szakosztály.

Losonczy Zoltán titkár terjesztette elő ezután jelentését. A szeptember 15-én lejáró irodalmi pályázatok, különösen a *Szendrey Mihály* 500 koronás színmű-pályázata már eddig is igen szép mennyiségben eredményt mutat, amennyiben nagy számban érkeztek be pályaművek. Jelentést tett a titkár a *pankotal Csiky-émléktábla* ügyéről is. A tábla szépen sikerült s készen várja az elhelyezést. A leleplezési ünnepélyt a nyárról el kellett alkalmasabb időre halasztani s majd az ősz folyamán lesz megtervezhető. A Kölcsey-egyesület és az irodalmi szakosztály közös bizottsága viszi továbbra is az emléktábla ügyét. A nyár folyamán a szakosztály *Edvi-Ilés László* elnök, *Losonczy Zoltán* titkár és *Benedek Árpád* által képviseltette magát elhunyt tagja, *Kormos Sándor* zámli sírkövének leleplezésén s az emlékoszlopra koszorút helyezett. A tagok közül a fővárosba költözött *Varságh János*, ki buzgó működést fejtett ki; a szakosztálynak azonban továbbra is tagja maradt.

A titkár jelentését a szakosztály tudomásul vette, majd elhatározta, hogy egy nappal a pályázatok lejáráta után, azaz szeptember 16-án ülést tart. Az ülésnek különösen érdekes napirendje a következő lesz:

1. Elnök-választás.
2. A színmű-, értekezés- és csevegés pályázatok külön-külön bíráló bizottságainak kiküldése.
3. Az irodalmi évkönyv ügye.
4. A felolvasó ülések rendezése.
5. Az ereklyemúzeum irodalmi feldolgozására vonatkozó határozat tárgyalása.

Az elnök jelölésére bizottságot küldtek ki, melynek tagjai: *Benedek Árpád*, *Kintzig Kopár*

Ferenc, *Radó Károly dr.*, *Zima Tibor* és *Losonczy Zoltán* titkár mint jegyző.

Végül elhatározta a szakosztály, hogy a kolozsvári Nemzeti színház ünnepélyén képviselteti magát.

Jelen voltak az ülésen: *Tisztai Lajos* alelnök, *Losonczy Zoltán* titkár, *Benedek Árpád*, *Dittrichstein Bernátné*, *Farkas Ferenc*, *Hunyár Algernon*, *Kintzig-Kopár Ferenc*, *Kaszab Géza*, *Mohos Ágoston*, *Radó Károly dr.*, *Zima Tibor* rendes tagok és *Gallovich Károly* vendég.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az állami tisztviselők országos egyesületének aradi vidéki köre felkéri az egyes hivatalokat, hogy az országos nyugdíjpótló intézet, a kör taggyűjtő és házépítésre vonatkozólag kiadott aláírási ívelt sürgősen visszajuttatni szíveskedjenek.

(*) **Vívóest Borosjenőn.** A „Borosjenői Kaszáló-Egylet” augusztus hó 29-én este 8 órakor sikerült vívóakadémiával egybekötött táncestetélyt tartott. Vívómester: *Falchettó Ettore* volt.

(*) Az „Aradi Torna Egyesület” választmánya f. hó 2-én d. u. 8 órakor a liceumi tornacsarnokban ülést tart. Az elnökség.

Damjanich özvegye Aradon.

(A Nagymasszony megérkezése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

Előkelő, a nemzet osztatlan tisztelete és szeretete által övezett vendége van Aradnak: *Damjanich Jánosné* született *Csernovics* *Emilia* visszatért szomorú emlékeinek helyére. Rokonlátogatóba jött a nagymasszony, az egyedül élő azok közül, akik 1849. október 6-án özvegyekké lettek.

Több mint félszázados özvegye alatt nem szakadtak meg azok a szájak, amelyek a matrónt Aradhoz kötik. Hiszen itt esküdt meg a *temesi gróf ébenfürtü leánya* a *déleg temesvári császári kapitánynyal* és itt oltotta ki az erőszakos halál férjének, a hősök hősnéjének életét.

Az elmúlt télen megdöbbenéssel fogadta az ország a 86 éves urinó súlyos betegségéről szóló híreket és halálát adtuk a gondviselésnek, amikor kedvező rendelkezésből a matróna felépült s visszanyervén fiatalos munkaerejét, ismét résztvehetett a közéleti szereplésben. Most a nyáron csak néhány hétre szakította meg áldásos tevékenységét; Szlovénia, a kies erdélyi fürdőhelyen üdült rokona, *Hoffmann Margit* urnő társaságában, akivel ma este 9 órakor *Csernovics Diodor dr.* miniszteri tanácsos, állami jószágigazgató látogatására Aradra érkezett. A pályaudvaron *Csernovics Diodor dr.-né* fogadta a nagymasszonyt, aki pompás színben van és korához képest, feltűnő könnyedséggel hagyta el a vasúti kocsit. Amikor a kocsit lépcsőjének legalsó magas fokához ért és *Csernovicsné* s a kalauz lesegítették a kocsiról, a nagymasszony e szavakkal fordult ki sőrőjéhez:

— Hagyjanak kérem, majd én leugrom!

Ezt azonban természetesen nem engedték meg a nagymasszonynak, aki lesegítése után a közönség sűrű sorfala között a miniszteri tanácsosné és *Hoffmann* kisasszony karjain kivonult a pályaudvarról s *Csernovics dr.* lakására hajtatott.

Itt aztán az estebédnél elmondta, hogy igen jól érezte magát a fürdőben és ezért jött csak most Aradra. Látogatása ezúttal igen rövid lesz; mindössze két napig tartózkodik majd Aradon, mert szeptember 1-én a Magyar Nagymasszonyok Egyesülete — amelynek 6 nemcsak

védnökönje, hanem lelke is — megnyitja leányárvaházát, amelynek ünnepségein jelen kell lennie. Aradi tartózkodása alatt azonban most is le fogja róni a kegyelet adóját férjének és a többi vértanúknak emléke iránt, amennyiben kimegy a vesztőhelyre, hogy virággal borítsa a mártírok halálának helyét. Elzárandokol a nagymasszony *Mácsára* is, hogy leboruljon és imát mondjon a férje holttestét magábazáró kriptában is.

Damjanichné esti fogadásáról szóló tudósításunkat nem fejezhetjük be anélkül, hogy meg ne emlékezzünk a nagymasszony érkezésén tapasztalt mulasztásokról. Az egyik az, hogy a vasúti állomásfőnökségnek ezúttal legkisebb gondja is nagyobb volt annál, hogy az erdélyi vonatot az első vágányon eressze be a pályaudvarra. A vonat a szokásos harmadik vágányon jött be és mivel az első vágányt a pályaudvar hosszában elállotta még a szegedi vonat, *Damjanichné*, de meg a többi utasok is csak a legnagyobb kényelmetlenség és kerülgetés árán tudták elhagyni a vonatot. *Vizer Lajos*, aki ugyanezzel a vonattal jött, panaszt akart tenni az állomásfőnökönél, kereste is mindenfelé, de a főnök nem volt sehol.

A másik disszonánca az, hogy azok, akikről föltettük, hogy a vértanú özvegye iránti tiszteletből fogadni fogják a matrónt: ma este valamennyien távoztak a fogadástól. Sem a városi tanács, sem a kegyelet kultuszát ápoló egyesületek és asztaltársaságok nem küldték el képviselőiket és még a rendőrség sem gondolt arra, hogy valamelyik tisztviselőjét kiküldje a pályaudvarra a rend főtartására. Ez, ugy látszik, tulságosan nagy követelés az aradi rendőrséggel szemben.

Korbács és ostor.

(Orvosok botránya.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 29.

A Szeged szomszédságában levő Nagyszentmiklós község intelligensebb körét különös és alkalmasint komoly következményekkel járó botrány tartja most izgalomban. Két ottani orvos között jelentéktelen szóváltásból affér keletkezett, amely ma véres verekedéssé fajult és az egyik fél súlyos sérülésével ért véget — egyelőre.

A föltűnő esetről a következőket telefonálta nagyszentmiklói tudósítónk:

Néhány nappal ezelőtt együtt ült a nagyszentmiklói urli kaszinóban a község intelligensebb férfiból alakult társaság, amelynek néhány tagja kártyázott. Ezymással szembe helyezkedett el *Röhrich* *Jakab dr.* nagyszentmiklói orvos és *Tenner* *Vilmos dr.*, a nagyszentmiklói Berta-kórház igazgató orvosa. *Röhrich*, aki állandóan feszült viszonyban volt *Tennerrel*, sértő megjegyzést tett kollégájára.

Tenner elháritotta magáról az egyenes provokációt, de *Röhrich* továbbra is folytatta a sértést, amiért *Tenner* eltávozott és még aznap provokálta *Röhrich*-t. Ez kijelentette, hogy nem ad elégtételt *Tennernek* és egyben annak segédeit is sértésekkel illette. Erre segédei is elégtételt követeltek, akiktől az orvos bocsánatot kért, de kijelentette, hogy *Tennernek* semmitéle elégtételt adni nem hajlandó.

Tenner a Felsőtorontál vasárnapi számában nyílttérli nyilatkozatban gyóvának nevezte *Röhrich* ezért az eljárásért. *Röhrich* erre pofonnal felelt. Vasárnap délután bement a kaszinóba és hátulról kétszer arculvágta ellenfelét. *Tenner* ekkor elhatározta, hogy korbáccsal fog magának elégtételt szerezni. Hátifőn kereste kollégáját, de nem találta. Az alkalom aztán ma

reggel megjött. A főútcán a két orvos kocsija összetalálkozott. Tenner állapott ellenfele kocsijába és a karbácsdval östör végigvágott Röhrichem. Az inzultált orvos ekkor átkarolta Tenner-t és magával együtt a földre rántotta, a földön pedig ütlegelte.

Amikor a Tenner kocsiá gazdáját kellemetlen helyre látta, ostorral verni kezdte Röhrichet, amiért viszont a Röhrich kocsiá is működésbe hozta az ostort. A verekedőket az arra járók választották szét. Röhrich a fején és az oldalán olyan sérüléseket szenvedett, hogy kocsira fektetve kellett hazavinni és most súlyos betegen fekszik.

A felek kölcsönösen büntető följelentést tesznek a nagybecskereki kir. ügyészségnél.

HIREK.

Egy tizenhatéves leány.

Arad, augusztus 29.

Rózsaszínű novellák hősnője: egy tizenhatéves leány. A bakfis, a csitri apróság, a félig hosszú-szoknyás. Még babával játszik. Elpirul, ha bókot hall. Egy kadétról, vagy a fiatal földrajztanárjáról álmodik s naplót vezet, melybe édes butaságokat ír. Talán már tud mindent, de úgy mutatja, hogy még nem is sejt. Szerelem? Ezt a fogalmat csak a Jókai regényekből ismeri. Férfi? Ah, a Berend Ivánok, a Kárpáthy Zoltánok! Csók? Az unoka-testvér csókján kívül csak a Dóczy Csókját élvezte. Rózsaszínű novellák hősnője: egy tizenhat esztendő leány.

Egy tizenhat esztendő leány: erős, elszánt, tudatos nő. Nem titok előtte sem a szerelem, sem a politika. A halál nem rémiti, kinok vissza nem riasztják. Tud titkokat őrizni, tud cselekedni és merészel akarni. Merészel akarni és akar merni. Komor, sötét történelmi események közkeletűje: egy tizenhat esztendő leány.

Táncban átrobogott éjszakák mulató leányai, milyen kicsinyek vagytok azokhoz a leányokhoz képest, akik a halál körüljárják az ő első táncukat! Ahol a középkor szelleme nyugózi le a szabad fejlődést s ahol halódók hörgésébe vész a nyomorult népmilliók jaja, mily parányiak, milyen hasznavehetetlenek lennétek ti, kulturországok tizenhatéves leányai! Ti, akik ek hideg borzongás fut át a hátatokon, mikor halljátok, hogy a varsói kormányzó elé bombát vetett egy veletek egyívású leány...

... Az orosz forradalom hősei között minden nagyobb eseménynél ott van egy nő. Rendesen fiatal, művelt nők, akik a terror propagandájának a hivi. Vérbe fojtani mindent, rombolni, gyújtogatni, összezuzni az elpetyhűdt, rothadó társadalmat: ez a jel-szavuk. Ok a fanatikusok között a legfanatikusabbak. Szinte megáll az ész, ha a tetteiket látja; mi, akik a nő gyengének, félneknek, nőiesnek képzeljük, nem is tudjuk hirtelen megérteni, hogy mi kergeti ezeket a névtelen hősokeket a legborzasztóbb tettek harcterére. Pedig kell, hogy ennek is meglegyen az oka. És meg is van.

Epen a nő az, aki gyengébb idegzete révén sokkal intenzívebben érzi

azokat a rettenetességeket, melyeket az orosz uralom nap-nap után elkövet. A viszonyok mindenkit gondolkodóvá tehetnek. Mikor a progromok rendezői százával gyilkolják le az anyákat; mikor kékülő korbácsütések mutatják lilimfőhér női testeken a megtorlás dühének otrombaságát; mikor egy egész országban orgiákat ül az erőszakos halál: olyankor minden értelmes lény, nő vagy férfi egyaránt megéri, hogy elérkezett az idő, mely a fékevesztett gazságok elé megálljt kiált. Terrort a terror ellen! — ez a jelszó. S a nők, akik saját nemük meggyalázását, megkínzását, elvesztését látják: megérzik, hogy ebben a küzdelemben nekik is van szavuk. Kell, hogy szavuk legyen. A büntetés az enyém! — mondja a szentírás. A büntetés az enyém! — mondja az ember. És a megtorló harc zászlója alá odaáll mindenki, akinek megtorolni valója van. A nőknek pedig van.

Mihelyt a nő fanatikus lesz, tulzó is lesz. A nő kedélyvilágának egyenes következménye, hogy minden érzelmi cselekedete, ami a lélekből fakad, erősebb, mint a férfié. A férfi, akinél az izom és az agy munkája lebirja az érzések mélységét, nem tud olyan feneketlenül gyűlölni, olyan megfontolatlanul megfontolni, mint a nő. A férfi az asszonyhoz viszonyítva mindig fásult és hidegen latolgató. Ez adja meg a magyarázatát annak, hogy az orosz mártir-asszonyok, vértanu-leányok miért mennek nyugodt lélekkel a halálba, ha az Esmének szolgálatot tehetnek. Ez magyarázza a bombavető tizenhat éves leányok szent vakmerőségét. És ez mutatja, hogy a nő észszerű társadalmi viszonyok között sem érheti el a teljes emancipációt. Mert emancipálni társadalmi elölételek alól: lehet. De a saját lelki tulajdonságaitól senki sem szabadulhat el egészen.

— Rákóczi hamvainak hazaszállítását elhalasztották. Kassáról táviratozzák: Kassaváros törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a kormányt arra fogja kérni, halassza el 1907. május hó 7-ig Rákóczy hamvainak a hazaszállítását. Az indítványt Eder Odön polgármester tette, azzal az indokolással, hogy a város most nincs olyan anyagi helyzetben, hogy országos ünnepet rendezhetne.

— Az osztrák pénzügyminiszter balesete Bécsből táviratozzák: A lapok jelentései szerint Koritovszki dr. pénzügyminiszter, a ki a Szemeringen nyaral, tegnapelőtt egy kirándulás alkalmával lábát kiféccamította. A miniszter állapota azóta lényegesen javult.

— Merry del Val — kegyvesztett. Fárisból táviratozzák: Merry del Val elvesztette a pápa kegyét és megváltik helyéről. A pápa bizalmának megrendülését az okozta, hogy Merry del Val tévesen informálta a francia püspökök gyűléséről.

— Ellepták a király ajándékát. Velencéből táviratozzák: I. Ferenc József Merry del Valnak huszonkilenc kilogram sulyu szivar-küldeményt indított utnak. A király ajándékából eddig ismeretlen módon még az uton eloptak két kilónyi mennyiséget,

— Fordulat a Zsedényi-Formanek ügyben. Budapesti tudósítónk táviratozza: Jelentős és joggal szenzációsnak mondható fordulat állott be a Zsedényi-Formanek afériban. Formanek segédei ugyanis ma délelőtt kijelentették, hogy hajlandók az ügyet becsületbíró elé vinni. Talán a legelső eset ez az egész világon, hogy katonatisztek marasztaló becsületbírói ítélettel szemben hajlandók új becsületbíró-ságba belemenni. Az új becsületbíró-ság holnap délelőtt kezd meg az új tárgyalásokat, amelyekben mindkét részről három-három becsületbíró vesz részt. Formanekék három magasrangú katonatisztet, Zsedényiek pedig három közéleti személyiséget kérnek föl a becsületbírói tisztségre. A becsületbírók csupán arra a kérdésre fognak válaszolni, hogy megvívandó-e az a párbaj, amelynek föltételei már meg vannak állapítva. A döntés holnap várható.

— Thury Zeitán temetése. Budapesti tudósítónk táviratozza: Ma délután 3 órakor kísérték örök nyugalomra Thury Zeitánt, a nagynevű írót és újságíró. Dlután három órakor kezdődött a gyászszertartás, amikor Szabó Aladár ref. lelkész megható gyászbeszédet mondott. Azután a koszorúkkal borított koporsót kivitték a Temető-utcába, ahol Czéklay Lajos mondott beszédet az újságírók nevében. Utána Melnár Ferenc az Otthon és a szilvádi szerzők egyesülete nevében tartott magas szárnyalású beszédet. Az elhunyt író végtiszteletén szép számú gyászoló közönség vett részt.

— A tudományegyetem kvesztora meghalt. A budapesti tudományegyetem kvesztora, felsenbrunnl Fontaine Andor hosszas szenvedés után 48 éves korában meghalt a fővárosban. A megboldogult négy év óta vezette az egyetem kveszturál hivatalát s egyetemi körökben nagy becsülésnek örvendett. Halálát özvegye és előkelő rokonság, közte nagybátyja, Plósz Sándor volt igazságügyminiszter gyászolja.

— Változás az aradi jószágigazgatóságnál. A földmivelésügyi miniszter Dezsényi Béla aradi jószágigazgatósági titkárt a gödöllői koronauralomba helyezte át és a gödöllő-haraszti uralom vezetésével bízta meg. Lovag Asboth Béla gazd. intézőt pedig Gödöllőről Aradra a kir. jószágigazgatóságához helyezte át.

— 250 millió bankbukás. Filadelfiából táviratozzák: Pénzügyi körökben azt beszéltek, hogy a Real Estate Trust Company elnökének, a múlt héten történt halála után az intézetnél folytatott vizsgálat szerint a bank helyzete aggasztó. Megállapították, hogy az igazgatóság 250 millió dollár betétösszeget fogadott el. A bank fizetéseit tegnap délután 1/2, 3 órakor be-szüntette. A bank főhitelezői a First Nationalbank, a Market Street Nationalbank és a Franklin Nationalbank. E bankok hivatalnokai köz-hírré tették, hogy tegnapig fél millió dollárral járultak hozzá a bank megmentésére irányuló kísérletekhez, és hogy intézetek ennek következtében nem fognak megbukni. A zárgondnokot már kinevezték.

— Porosz tisztek a Hortobágyon. Debrecenből táviratozzák lapunknak, hogy tegnap Debrecenbe számos porosz katonatiszt érkezett, hogy a debreceni katonai mentelepen tartandó lövészorozáson lötenyésztési tanulmányokat folytassanak. A vendégek között van lovag Damászt altábornagy, Németország pótlóvezető felügyelője, lovag Runge, a német császári mentelep parancsnoka is. Az osztrák földmivelésügyi minisztérium megbízásából velük érkeztek meg Haupt és Skreta őrnagyok is. A tisztek holnap a Hortobágyra mennek ki tanulmányozni.

— **Véres bányász-sztrájk.** *Santander*-ből táviratozzák: A sztrájkoló bányászok behatoltak a városba és erőszakoskodásokat követtek el. A városi polgárőrség interveniált. A sztrájkolók *revolverekkel* löttek, a lövéseket a polgárőrség viszonzta. Üzletek és a színházak zárva vannak. A lakosság izgatottsága nagy. Újabb katonai csapatok érkeztek ide. A helyzet folyton rosszabbodik. Az összes tárnákban szünetel a munka. A bányatulajdonosok sürgősen a csapatok erősítését kérik. A Camargóból érkező hírek nyugtalanítóak. A sztrájkolókat szétrombolják a bányavasutakat és kirabolják a dinamitraktárakat. Egy lovaszázad a legnagyobb sietséggel Camargo felé indult.

— **40.000 márkás levélbélyeg.** Berlinből írják: Egy ismert amerikai milliomos 40.000 márkát adott egy levélbélyegért, amely csak egyetlen példányban van meg. A bélyeg, amely Crawford gróf tulajdona volt, az ugynevezett Annapolis-postamester-jegyek közül való. Ezek a postamester-bélyegeket voltak az Egyesült Államokban a mai bélyegeket előfutárai és az említett fajtából csak ez az egy példány maradt meg. A szóban forgó összeg a legnagyobb, amit eddig bélyegért fizettek. Az eddig legdrágább bélyeg a német birodalmi postamúzeumban őrzik. Egy Mauritius-bélyeg ez, amelyért 36.000 márkát adtak.

— **A kereskedelmi betegsegélyző pénztárak.** A munkásbetegsegélyző és balesetbiztosítási törvénytervezetnek azon rendelkezése, melylyel a kétezernél kevesebb taggal bíró betegsegélyző pénztárak megszüntetését mondja ki, halálos ítéletet mond a vidék nagyobb városaiban fennálló és humánus szellemben működő kereskedelmi betegsegélyző egyesületekre. Ezek egyike, a *Temesvári kereskedői betegsegélyző pénztára* most akélot indított az íránt, hogy a törvénytervezetnek ezen intézkedése eljuttassék. A temesvári egyesület kiküldötte ma Aradon járt tárgyalásokat folytatott az *aradi kereskedői ifjak betegsegélyző egyesületének* vezetőivel. A tárgyalások eredményeképpen az utóbbi egyesület valószínűleg megkeresi az aradi kereskedelmi és iparkamarát, hogy a szeptember 8-án a kereskedelmi miniszteriumban tartandó ankétén, amelyre a kamara meghívást kapott, kiküldötte ezen intézkedés ellen foglaljon állást.

— **A görög bolgár konfliktus.** A görögök sok visszaélésséről rántja le a leplet a *Berliner Tageblatt* keleti levelezője. Ismerteti az okokat, melyek a bolgároknak a görögökönél hangulatot ly izzó gyűlöletté hevítették. Elmondja, hogy a bulgáriai görög konzulok rendszeresen üzik törvénytöréseiket a bolgároknak ellen és a görögök érdekében. Például Bulgáriában törvényt tiltja a sorsjátékokat, hanem azért a görög konzulok vígan árultják sorsjegyeiket, amelyeknek jövedelméből a Macedóniában pusztító görög bandákat támogatják. Azonkívül a könyvvizetésüket is minden lelkiismeretfurdalás nélkül meghamisítják, és ha egy Bulgáriában élő görög ember összeütközésbe kerül a törvényvel, egyszerűen a görög konzulátusra menekül, ahol görög alattvalónak nyilatkoztatók és beanyakönyvezik. A legutóbbi filippopoliszi zavargások is egy ilyen eset miatt törték ki. Ugyanis egy görög nagykereskedőt csalárd bukás miatt üldözött a törvény, de ő a görög konzulátus exterritoriumába átsétált és így megmenekült, miután tömérdek embert megkárosított és a tőnk szélre juttatott. . . Ilyen visszaéléseknek, no meg a macedóniai görög bandák folytonos halálos kegyetlenkedéseinek tulajdonítja a fent

említett levelező a bolgárok elkeseredését, amely immár *nyitá hadüzenetet sűrget.*

— **Wekerle fia.** Ifju dr. *Wekerle Sándor*, az apja fia, aki egyébként kiszolgált és megdicséret miniszteri fogalmazó, országgyűlési képviselő, a jogtanári pályára lépett. A budapesti kereskedelmi iskola felső kereskedelmi iskolájában és az akadémiai tanfolyamon a nemzetgazdaságtant adja elő. A múlt esztendőben a keleti akadémián adott heti kétórás leckét. Így dr. *Kovács Gyula*, az eddigi professzor, nem tanít a jövőben és az ő katedrája jutott a minisztereiök fiának.

— **Mintagyümölcsös a Maros mentén.** Hunyad vármegyében, a Maros mentén van egy *Tyei* nevezetű, különféléű, 206 holdas erdőirtvány, amely kedvező fekvése és igen jó talaja folytán mintagyümölcsösül fog betelepítettetni. Minthogy az egész ország területén nincs még olyan hely, ahol új fajták állítottassanak elő, *Dávid* miniszter elrendelte, hogy ez a telep pomológiai kísérleti állomásul is berendezessék. A telep átvétele *R. Molnár István* miniszteri tanácsos, a szászsebesi m. kir. erdőhivatal és az *aradi jóságigazgatóság* kiküldöttjei jelenlétében történt meg. A telep vezetője *Horn János* eddigi kertészeti tanintézetű alkertész, kezelője pedig *Gergely István* lugosi másodkertész lesz.

— **Neve Welsz.** A budapesti büntető járásbírótság — amint megirtuk — *Hegedűs Gyulának* a Vigszínház kitünő művésznének pórét tárgyalta. A lipótkerüti színház apraja-nagyja felvonult, hogy tanúságot tegyen Hegedűs igazza mellett. A kedves, vidám színész néptől sem tagadta meg magát. A rideg folyosó, a poros várakozó-terem visszhangzott a törvényszék szenzációjára egybesereglett bírák, ügyvédek, jogászok kacajától. A tárgyaláson pedig a következő jelenet játszódott le. A tanúhallgatások során *Sarkadi Aladár*ra került a sor.

Benke bíró komoly hangon kérdezte a tanutól:

— A neve?

— A nevem? A nevem Welsz, felelte *Sarkadi*, olyan viharos hatást keltve válaszával, mint „Az udvari tanácsos” minden előadásán . . .

— **A házasság és a Röntgensugár.** A gépek és az esodák hazájában, Amerikában egy bizarr eset történt meg a múltkor, amely méltán kelthetné fel mindenkinéked osodalkozását, ha azon, ami Amerikában történik, egyáltalában osodalkozni lehetne. A házasság és a Röntgensugár eddig semmiféleképpen kapcsolatban sem volt, most azonban szerves összekötésbe hozta egy jeles gentleman, Mr. Z, (ki egy házasságközvetítő egyesület útján megismerkedett *Mrs. G.* vel, Mr. Z.-ben azonban, mint minden jól nevelt misterben csakhamar kételyek keletkeztek, ki a szerelem mellett az okosságnak is hódolt, természetesen találta, hogy kedvesének ne csak szívébe, hanem gyomrába is nézzen. A missnek azonban minden előítéletnélkülösége és oxos amerikai nevelése ellenére különösen tetszett, hogy őt oly különösen megvilágítsák és megvizsgálják a használat előtt, mint valami öreg fogkefét, vagy vászonneműt, lévén ez előjoga a rosszhiszemű biztosító társaságoknak, melyek mindenkiben a halál és rothadás csíráit szimatolják. A gentleman természetesen feldühödött és gondolt egyet és visszaküldte a jeggyűrűt, mint a szabad Amerikának radikálisan gondolkozó polgára, a leány pedig, szintén amerikalisan, a bírósághoz fordult és most az angol juristák döntenek el, vajjon mennyiben fér össze a szerelem a fürkésző és a feltételessness ominózus zöld színében pompázó Röntgensugárral.

— **A katona fegyver békében.** *Lengyel Imre* kir. ítélőtáblai bíró, megyebizottsági tag, Hajdu vármegyéhez önálló indítványt adott be. Azt kívánja, hogy intézzen a vármegye feliratot a képviselőházhoz az íránt, hogy *a katonának békéjében tartsák el a fegyverviselést.* Együttal azt javasolja, hogy hasonló feliratnak a képviselőházhoz való intézése végett keresse meg a vármegye az összes törvényhatóságokat. Az in-

dítvány nagyon életravaló, különösen most, a mikor minduntalan kard-afferről lehet hallani.

— **Az alkalom.** Budapesti tudósítónk jelent: Az *Alkotás* utca 9. számú ház kertjében lévő toronyszerű épület erkélyén ma reggel a házbeliek megtalálták *Gomba József* 46 éves napszámos hulláját. Felesége előadása szerint *Gomba* részeges ember, aki az éjjel is holtrészegen jött haza, amiből elvakodás támadt. *Gomba* elment és tovább ivott. Mikor hazajött, úgy látszik, a pálinka ölte meg. Hullája bekerült a botanai intézetbe.

— **Vidéki szülőknek különösen** figyelmükbe ajánlja *Braun Miksa* férfi, fiú és gyermek-ruhák áruházát Aradon, Szabadság tér, gróf *Nadasdy*-palota. Lelkiismeretes kiszolgálás. Meg nem felelő árát kicserélek, vagy a pénzt visszaadom. Mérték utáni rendelések. Az Aradon iskolába járó diákok vidéken lakó szüleinek különös figyelmébe ajánlom, hogy t. rendelésimnek javításokat ingyen készítek. Postai megrendelések pontosan, lelkiismeretesen és gyorsan elintéztetnek. 1919

— **Itt az iskolaév és az őszi szезон.** Felhívjuk a közönség figyelmét *Fischer Simonnak*, a Nagy áruház tulajdonosának lapunk mai számában közzétett árjegyzékére, amely kimerítően közli az áruháznak szenzációsan o.c.só árait.

— **Boihák, svábok, poloskák** legbiztosabb pusztító szere *Vojtek és Weisz* Aradon. 113

TÖRVÉNYKEZÉS.

Politika az iskolában.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától.

Arad, augusztus 29.

Érdekes tárgyalás folyt le hétfőn a szatmárnémeti törvényszék előtt. Az ügy előzményei, melybe a belügyminiszter is beleszólt, a következő:

A tavaly januárban tartott választások alkalmával két jelölt küzdött a csengeri mandátumért. *Domahády Viktor* szabadsúvú és *Luby Béla* függetlenségi programjával. Az adáz közönség teljesen felidőzte a Nagy-Paláske község bekéjét, hol a *Domahády-párt*nak *Mikó György* tanító, a *Luby* pártjának pedig *Mátyás Mihály* gépész volt a főszószó.

A két párt között a legelkeseredettebb küzdelem fejlődött ki, melynek hevében a tanító az iskola épületére is kiüzte a *Domahády* lobogóját, míg *Mátyás* szövege válaszolt, hogy fiatal *Luby* választási jelvényével a kalapja mellett küldte az iskolába. Mikor a tanító ezt észrevette, lekapta a tanuló fejéről a kalapot s arról a tolat letépte és a gyermeket jól elpüfölte. A gyermek sírva pa aszotta ezt apjának, ki a dühös reménye rohant az iskolába, hogy az elve és tola meggyalázásáért elégtételt vegyen, kérészette, hogy ilyen tanító nevelésére gyermeket nem bizza a követelte a tanítótól, hogy a gyermek részre távozási bizonyítványt adjon. Ez természetesen nem ment a legkönynyebben, mert a tanító elnekező állásponton lévén, az seprünyéitl igyeke to m gvédeni. Végre hosszas veszekedés után a bizonyítványt kiadta. *Domahády* azonban nem tehetett mást, mint hogy *Mátyás* fájó írtette iskolai kihágásért. Az ügy felbőzítés folytán a belügyminiszterhez került, aki akként vélekedett: hogy itt nem iskolai kihágás, hanem magánlak sértés büntette fogog fenn s az ügyet a szatmári királyi törvényszékhez tette át.

A leghibásabb jelenetek közt tárgyalta a törvényszék az ügyet, míg végre a bíróság *Mátyást* a vad és következményei alól felmentette.

NAPIREND.

Augusztus 30. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Linal Róza. evang. naptár: Róza. — Görög-keleti naptár (augusztus 17.): Miron vértanú. — A nap kel 5 óra 15 perckor, lenylik 6 óra 45 perckor.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött távirat szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, száraz, csapadék.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelőintézete (Magyar-utca . .) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Edén délelőtt 8—9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órakor.

Augusztus 30. Iskolászékli ülés délután 4 órakor.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

- Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. -

Budapest, augusztus 29

Amerika 1/4 magasabb. Kinálat és vételkédv mérsékelte. Elkelt 35,000 métermázsa 5 fillérrel magasabb áron. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.94—7.85
Áprilisi buza 1907-re	7.53—7.54
Rózsa októberre	6.14—6.15
Zab októberre	6.69—6.70
Új tengeri 1907-re	5.14—5.15

Zárul 5 órakor

Buza októberre	7.22—7.23
Áprilisi buza 1907-re	7.59—7.60
Rózsa októberre	6.13—6.14
Zab októberre	6.69—6.70
Új tengeri 1907-re	5.14—5.15

Aranyat szillárd.

Zárul 3 órakor

Oszták hitelrészvény	672.50
Magyar hitelrészvény	812.25
Magyar koronajáradék	94.37
Oszták-magyar államvasúti részvény	675.76
Déli vasút	166.—
Leszámitolóbank részvény	520.50
Magyar jelzálog hitelbank	518.50
Rima-Murányi vasmű részvény	578.—
Városi villamos vasút részvény	581.50
Konvertált jelzálogorszájegy	134.75
Egyesült Budapest fővárosi takpénzt.	2285.—
Adria tengerhajózási részvénytárs.	4450.—
Orosz járadék	80.10
Erzsébet szanatórium sorajegy pénzben	—
Erzsébet szanatórium sorajegy árában	—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 29. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 112—113 fillérig; Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 117—118 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 123—124 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 126—127 fillérig.

CSARNOK.

Igazság?

Írta: Antal Sándor.

Az igazságot néhány ezer év óta annyian és annyiszor emlegetik, hogy ez a tartalmatlan név, ez az üres fogalom, úgy lüdülik az emberiség előtt, mint valami magaszas szentség. Oltárt építettek a szent igazságnak és a fanatizmus lelkesedésével ünnepeik és csudáják azt a tüzet, amelyet ő k maguk gyújtottak meg.

Ha ōn el is hiszi, kedves barátom, hogy az emberiség célja ki van fejezve abban, hogy kettő annyi mint kettő: én még akkor sem fogadom el csinál ezt a tekintélyes valamit. Mert hiszen ez az igazság. Ennek a silány azonosságának a neve, ez az istenné tett semmi, ez ragyog kívánatos ideálként évezredek óta az emberek előtt. Valószínűleg ōn is szent-séglőrnök fog tartani, ha úgy vélem, hogy egy rosszul lefogott, nem létező analógia emelte ki a kisebb, nagyobb, erősebb, gyengébb, azonos, különböző szavak közül az „azonost” és tette „igazzá”.

Az a feltűnő következtetés, hogy a nap pal után mindig éjjel következik és az éjjelt rendszeresen nappal követi; továbbá az is, hogy eddig minden feldobott kő leesett és minden született ember meghalt, ez a rend készítette az embereket a természet némely törvényének kutatására és megismerésére. Nagy örömmel nyújtott az ember ōnmagának koszort, mikor bebizonyosodott, hogy a föld tényleg gömbölyű és a drótkötél ugyanazon körülmények között mindig átviszi a hangot a tenger egyik partjára a tenger másik partjára.

Ezeknek mintájára tíz, húsz, száz esetből vont következtetések alapján, bölcs és erkölcsös emberek megszövegezik az ember társas- és magánéletének az éők és megszületendők százmillióira kötelező törvényelt, hogy erkölcsi és társadalmi igazságokat mondassanak ki.

Kimondott társadalmi és erkölcsi igazságok — ez ma egy kissé furcsán hangzik, pedig kétségtelen, hogy ezeket az igazságokat csak kimondták. Senkinek se higgye el, kedves barátom, hogy az igazság, törvény, meg a jog az emberi természetből fakadt. Nem. Ugy érzem, hogy ezeket a fogalmakat a jómodu filozófusok

és beteg mártirok revelték be az emberekbe. Beteg mártirok, akik okvetlen ki akarták mondani azt az elítelt szót, mely minden szenvedést megvált. Jómodu bölcsök, kik méltóságos szavakkal iparkodtak megszüldíteni a nekik kellemes fennálló rendet. Ez mind nagyon természetes volna, ha utóbbi okos emberek bevallanák, hogy itt az emberek között örökös osztályharc dúl, és a törvényhozók mindig az erősek pártján vannak.

Azonban mikor megállapítják a sok millió különböző formájú, különböző gondolkozású, különböző érzésű és tudatú emberre és a soha nem azonos, csak hasonlóan látszó emberi helyzetekre és viszonyokra ugyanazon igazságokat, ugyanazon igazságot védő törvényeket, akkor — igazságot szolgáltatnak a filozófusok.

Állandó igazság: Ne menj a fára, nem esel le; vagy: ki mint vel, úgy arat.

Hílel! a türelmes — ki jóval názareti Jézus előtt tanította szeretetre és okosságra a zsidókat — egy emberi koponyát látott uszni a víz színén. Rámutatott a koponyára és így szólt: Őt azért fullasztották be, mert mást befullasztott; de aki őt befullasztotta, azt szintén be fogják fullasztani.

Itt a szavak olyan szép rendben következnek egymásután, hogy ōn szinte hajlandó boldogan üdvözölni ezt a klasszikus gömbölyű igazságot.

Azonban mielőtt elfogadná a türellem apjának állítását, olvassa el ezeket a hírlapokból kiírt eseteket.

A zombori királyi törvényszék jogerős ítélete Vig István 17 éves kocsiat hat hónapi börtönbüntetésre, továbbá három évi hivatalvesztésre és politikai jogainak ugyanoly tartalmu felfüggesztésre ítélte azért, mert a vádlott Zomborban, a gazdájának Jokov Nikoljának zárt padlására a padlástyukon bemászott és onnan egy fél kolbászt elvitt. A vádlott azzal védekezett, hogy a tett elkövetésekor nagyon éhes volt. A károsult részére ötven fillért állapított meg a bíróság kártérítés gyanánt.

Látja barátom, ez itt a jogeset. A kocsi legény éhségtől gyötörve bemászik a gazdája padlására s ott megeszik egy fél kolbászt. A borzasztó kárt ötven fillérben állapítja meg a bíróság és elítéli érte azt a 17 éves legényt hat hónapi nehéz börtönre. Jogosan az igazságot védő törvény értelmében jart el a bíróság.

A gyulafehérvári esküdttörvényszék Fodor Demeter erdészt két évi fegyházra ítélte, mert miután Fodor unokahugával összeveszett, másnap reggel halva találták Dogár György erdőkerülőt, az unokahug szeretőjét. Bár őt hiteles tanu. — köztük egy körjegyző és egy orvos — igazolta, hogy Fodor egész éjjel, reggelig voltak, a sötétejeji esüdtek mégis bűnösnek mondták ki. A felsőbíróság belátta ugyan a Fodor ártatlanságát, de kénytelen volt elutasítani a semmiségi panaszt, mert formahibát nem lelt az esküdttörvényszék ítéletében. Ezért várja haza hiába a kenyérkeresőt két esztendőig a Fodor Demeter felesége, meg négy gyermeke.

Próbálja kedves barátom erre ráhuzni a Hílel féle fullasztási elméletet!

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 29. —

Központi szálloda. Kovalcsik Vazul utazó Budapest. — Ekersberg József utazó Bécs. — Abeles Artur utazó Bécs. — Pollák Albert utazó Bécs. — Tallán Andor gimn. tanuló Kassa. — Bokor István magánzó neje Brád. — Feldmann Miklós törzsorvos Nagyvárad. — Berzeviczy Béla birtokos Budapest. — Stern Ferenc gyáros Hamburg. — Böringer Herman ékszerész Bécs. — Széll Lajos utazó Bécs. — Beck Dezső utazó Bécs. — Ambrun József kereskedő Becskerek. — Prokics Gyula magánzó Becskerek. — Fogel József magánzó Bécs. — Nagy Izsó főmérnök Budapest. — Engel Lajos tanuló Kétegyháza. — Poldy János gazdaszt Karna. — Lohman Sándor kereskedő Hamburg. — Braun József kereskedő Habenberg. — Vida Sándor hivatalnok Budapest. — Pászthy Kálmán ezredes Szeged. — Brand Lajos utazó Hatvan. — Klein Lajos utazó Hatvan. — Teodorof Mihály mérnök Budapest. — Krenel Ede dr. vegyész Budapest. — Bineter Pál építész Nyitra. — Bineter Miksa gyárigazgató.

— Győri István ékszerész Budapest. — Hegedűs István ügyvéd Budapest.

Pannonia szálloda. Krausz Miksa utazó Temesvár. — Csimploner József lelkész Petris. — Serninger Hugó tüzérfőhadnagy Temesvár. — Mojsza János bíró Siingya. — Petrovits Samu kereskedő Zám. — Petrok Károly hivatalnok Budapest. — Könyves Samu szőlőbirtokos Nagylak. — Kékényesy Gyula magánzó M. Pécska. — Bernner Gyula ellenőr-Mezőhegyes.

NYILTÉR.*

Tekintetes

Tenner Alfréd Pál urnak

Aradon.

Kedves Barátunk!

Megbízásod folytán megjelentünk ma délt en Stoklossa Lajos ur lakásán, hogy nevedben lovagias elégtételt kérjünk a Rajtad elkövetett írásbeli sértésért.

Nevezett ur kijelentette, hogy lovagias uton nem hajlandó Neked elégtételt adni, hanem sértéseieért csakis a bíróság előtt áll helyt.

Ezzel részünkről az ügyet a lovagias-ság szabályai szerint befejezettnek nyilvánítjuk, miről Téged ez uton értesítünk.

Arad, 1906. augusztus 29.

Tiszteelő híved

Boros János,

Lits Antal.

A fentiek után feleslegesnek tartok minden kommentárt.

251

Tenner Alfréd Pál.

Gyártja: SZÉNÁSV BÉLA

rajzeszköz- és papírmű-gyárta

Budapest, IV., Ferencziek-tere 9.

1327

Bor és pálinka

nagykereskedés alapítására különösen alkalmas nagy beltelek (ház, udvar, kerttel)

Ménesen,

továbbá kitünő fekvésű parlag-

SZŐLŐK eladóak.

Bővebbet Vojtek Alajos urnál Aradon. Vojtek és Weisz cég.

3110

* Az esem rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget

A fürdőző és nyaraló

közönség szives figyelmébe ajánlom
80,000 kötetes

kölcsönkönyvtáramat,

melybe következő

ujdonságok érkeztek!

Wilde Oszkár: Da Profundis, Csikváry: A hivatal humora. Wolfner: A szociális-mus története. Dodel: Mózes-e vagy Darwin. Büchner: Isten fogalma. Haekel: Világproblémák. Conan Doyle: A haramiafogás. A sárga arc, A nagyfejedelemiség, A flottaszemzés Furesa hivatal. Műveltség Könyvtára: A technika vívmányai, Masson: Napoleon és a nők, Schröder: Ahazugságok városa, Esmenard: Egy párisi Lorett, Lux: A mire születünk, Hedín Sven: Azsia sivatagjain keresztül, Gáspár: A föld körül, Délamerika, Nyugatindia és Afrika, Farkas Imre: Csipk fátyol.

Németben: Kellermann: Yester und Li, Gautier: Das Hündchen der Marquise, Die goldene Kette der Bakchis, Noack V.: Was ein Berliner Musikant erlebte, Hammer: Die Triebdie Berlins, Wegener: Im steinernen Meer, Barsch: Von einem der auszog, Truth: Héfe in Schaum, Ostwald: Mätressen in Berlin, Zobelitz: Des Lebens Enge, Mennel A.: Buchholzens in der Schwelz, Headon: Um eines Haars Breite, Harland: Eine erlauchte Frau, Georgy: Die Peitsche, Lehne: Einsamkeit, Schwabe: Bleib' jung mit e Seele, Hillern: Ein Arzt der Seele, Mizee Biedenbachs Erlebnisse, Die Beichte einer weissen Afrikanerin Stillebauer: Aus freudlosem Hause, Stratz R.: Gib mir die Hand, Zapp: Rhenania seis Panier! továbbá számos francia és angol ujdonság.

Kölcsön díj havi 1 kor. 20 fill., vagy kötetenkint fizetve 8 fillér.

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy füzetenként 14 fillér.

Legújabbak: Ioanovic: Orosz keringő, Gárdonyi: Fehér Anna, Szombati: Nem nyomja a fejemet a bu, Lányi: Hat új magyar nóta, Fráter: Ott a hol a Maros vize, Táber: Elmegyek a templom mellett, Barna: Mádl zsidó, Huszka: Darumadár fönny az égen, Marthon: Madár Matyi, Zerkovitz: Berger Zsiga, Kató, Szivem szép Katája, Ascher: Koldusgróf, Lehár: Die lustige Witwe, Verő: Lányka, Huszka: Gül Baba.

Confetti és lampionok
nagy választékban.

mindennemű irodai szerek igen olcsó árban.

Elsőrendű minőségű, magyar gyártmányu

Ujdonságok!

Levélpapírokból és képes levelező lapokból. Írópapírok és Egész könyvtárak vétele, könyvtárak berendezése és kiegészítése.

KERPEL IZSÓ,

376

könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

Értesítés.

Tiszteletteljesen bátorkodom a n. érd. közönség becses tudomására hozni, hogy

„Pannonia“

(volt „Nádor“)

szállodámat

modernül berendezve megnyitottam.

Tiszta és kényelmes vendégszobák 1 kor. 60 fillértől kezdve rendelkezésre állanak.

Teljes tisztelettel

Szabó Kálmán,

2043 a Pannonia-szálloda bértője.

sz. 484-1906. gazd. sz.

Hirdetmény.

Közhírré tételik, hogy a jelen leg Szántay Béla által bérelt Gellin dőlőbél 677⁰⁰¹/₁₁₀₀ hold föld nem miként a 484-1906. gazdasági széki szám alatt kibocsátott árverési hirdetményben jelezve van 12 évre hanem a 18830/374-1906

amú közgyűlési határozata... megfelelően csak 1 (egy) évre adatik ki egy tagban berbe, mivel ezen egy esztendő leteltével a kérdéses föld felparcellázatni fog.

Arad szab. kir. város gazdasági székétől 1906. évi augusztus hó 28 án.

Kiadta.
Dr. Angel s. k.
allegvő

Hölgyek és uraknak igen fontos!

Hajós-féle

Hajregenerator

az ősz haj eredeti színetét és ifjúkori szépségét rövid idő alatt visszaadja. Sem a fejbőrre, sem a fehérrneműt nem piszkítja.

Ára 1 kor. 20 fillér.

Hajós-féle

≡ **Goldelse** ≡

aranyzőkére fest minden haját. Meglepő eredmény. Teljesen ártalmatlan. A hajbőrt erősíti, a korpaképződést megszünteti. Ára egy üvegnek 2 kor.

Hajós-féle

≡ **Depilatorium** ≡

kitűnő a maga nemében, páratlan szőrvesztő szer. Kezelése a legegyszerűbb. 5 percz alatt a haját bármely helyről eltávolítja. Ára 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a készítőnél:

Hajós Árpád

gyógysertárában

3861

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

NÁGELE ANTAL

Gyógyosrtára a Szt.-Háromságban

Temesvár, Gyárváros fő-u. 44.

„HELÉN“arc- és kézreme szepítők, máj-
foltok és mindennemű bőrtisz-
táltságok ellen. Este lefek-
vés előtt használandó.

Téglje I kor. Próbátéglje 60 f.

„HELÉN“

mosdó víz Üvegje I korona.

„HELÉN“

pouder dobozza I korona.

Hozzávaló szappan drb. 80 fill.

Üzlet átvétel!Tisztelettel értesítem a nagy-
érdemű helybeli és vidéki közön-
séget, ugyszintén nagyrebcsűt
rendelőimet, hogy 15 évig**Gorzó és Társa**

csóg alatt fennálló

ozipészüzletet
amelynek fennállása óta beltagja
voltam, a mai napon átvettem s azt
eszentul a saját nevem alatt fogom
tovább vezetni. 818

Kiváló tisztelettel

Bolezni Antal,

szipész. Salacz utca 2. sz.

**Ház, birtok vétel és eladás,
terményközvetítő****kereskedelmi ügynöki
iroda****ZEINER IGNÁCZ**

Simonyi-utca 6. sz.

a leggyorsabban telje-
síti az e térenl 201
megbízásokat.Egy olyan 7—8 osztályu fő-
gymnásiumi**tanulót****keresek,**ki egy 4 és 5 gymnasium osz-
tályu magántanulót naponkénti
oktatásban, a magánvizsgálat
letételére előkészíti. Nevezett
teljes ellátást — külön szobát
— és megegyezés szerinti dí-
jazásban részesül.Előnyben részesül, ki a német
nyelvet szóval és írásban tö-
kéletesen beszéli. Az állás f. évi
október hó 15-én foglalható el.
Ajánlatok**Darvas Lajos**

urhoz, Apateleki intézendők.

Sajáttermesztő nemesfajú

sárga és görög

dinnyéit

ajánlja 1891

Hámory gazdaság

ARAD,

Deák Ferencz-utca 3., az udvarban.

Van szerencsém a n. é. közönség és igen
tiszteit vendégeim tudomására hozni, hogy
a legjobb hírnévnek örvendő

vendéglő és sörházat

„Uj Zenélő Órához“Temesvárott, a városház utcában és
azt személyesen vezetem tovább.Iparkodni fogok kitünő konyha és pince
által, valamint pontos kiszolgálás által,
a n. é. közönség szives jóindulatát meg-
nyerni és vendéglőm jó hírnevét megerő-
síteni.

Számos látogatást kér tisztelettel

Müller Károly

571

az „Uj Zenélő Órához.“
Ter. 38. vároza.**Sok millió előkelő
urhölgy használja a
világhírű****Földes-féle****Margit-Cremet,****mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szepít.****A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható
ártalmatlan zsír szepítők, májfoltek, bőrtakák, pattan-
ások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ
legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek an-
nak páratlan és csodás hatásáról. Egy téglje elhasználása után
erről mindanki meg fog győződni.**

Készítli:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

8881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Rovarcsipés, szunyogcsipés

ellen kitünő eszköz a

COLUMBIA.

Ára hozzávaló folyadékkal együtt 1 korona 20 fillér.

Gyermekek hasmenése ellen egyedüli hatásos szer a**TANNIN-PASZTILLA.**

Darabja 10 fillér.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátvás

Gyógyszerésztárában

3841

Arad, Szabadság-tér.

LIFKA-féle

Elektro-Bioskop

a Boczkó-utczán

egyedül álló szórakoztató intézmény.

Fényes villanyvilágítás.

Naponta 3 előadás:7, 8 és 9 órákor este. Vasárnap és
ünnepepekokon d u. 8-tól óránként.

Mindon 2-ik nap teljesen új műsor.

Üöhelyek felnőtteknek: I. hely 80 fill.
II. hely 60 fill., III. hely 30 fill. Tíz éven
aluli gyermekeknek: I. hely 40 fill., II.
hely 20 fill. Katonáknak örmestertől le-
felé a III. helyen 20 fillér.

Tisztelettel:

Lifka Ernesztin,

2204

tulajdonos.

SZÁLLASY ALADÁR

harisnya-kötődeje

Arad, Forray-utca (Kristyóry-ház)

Elfogad mindennemű

**harisnyák kötését és fejelését,
valamint 501****kesztyűk, kamáslik, alsószok-
nyák, alsóingek és minden e
szakmába vágó javításokat.**Női és férfi fejelés 50 fillértől 60—
70 fillérig, gyerek harisnya 40—50
fillérig, női harisnya uj 80 fillértől
egész I kor. 40 fillérig, férfi haris-
nya 60 fillértől I kor. 20 fillérig.Magamat a t. közönség szives
figyelmébe ajánlva és becsecs part-
fogását kerve, maradtam

kiv. tisztelettel SZÁLLASY ALADÁR

Iffj. Kópetkó**Károly**

női és férfi-dívat áruház

Arad, Weitzer János-utca
(Minorita palota.)**Iskolai idény beáltával**van szerencsém, ajánlani dusan
felszerelt raktáramat um.:kész gyermek fehérneműek le-
ánykák és fiuk részére.

Hazai gyártmányu (Gyula)

**kötött harisnyák,
2094 hazai gyártmányu
gallér készelő és
nyakkendők.**

Szolid és pontos kiszolgálás.

A világon a legjobb és leghízetosabb

Patkányméreg

az özv. Weinberger Mórné-félel

Mindenkli csak egyszer győződjön meg róla,
hogy csak ez az egyetlen szer utáno ha-
talan. Egyszeri használat után any-
nyira pusztít, hogy többé azon a helyen,
ahol a pusztítás történt, soha tájára sem
jön egér, vagy patkány. — Becsecs me-
rendelésüket egy a helybeli, mint a
vidéki közönségnek pontosan és
sz.onnal szállítom. — I adag I kor.,
3 g kilé 30 korona. — Maradtam
tisztelettel

Fried Ignácóné,

szül. Weinberger Hermina.

Arad, Halász-u. 8. emelet - 24

APRÓ HIRDETÉSEK.

Lampionok

30 fillértől, consetti és serpentin kapható **Inguaz I. és Fia** könyvkereskedésében Aradon. Weitzer János utca. Telefon 517. 285

Kiadó!

Kasza-utca 58. számú házban egy kovácsműhely szerszámmal együtt és lakással, ugyanott asztalos szerszám eladó, ugyancsak egy szobabell új butor és más többféle holmik jutányos áron eladók. Tudakozódni lehet ugyanott. 1782

Intelligens uri családnál

3-4 középszkolai tanuló teljes ellátásban részesül. Instructor a háznál. Zongora használat. Esetleg egy különbejárású butorozott szoba azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Veszek könyvtárakat,

egy-egy könyvet és hangjegyeket legmagasabb áron. Korpel Izsó könyv-, papír- és zeneműkereskedés, könyv- és zenemű költőstára, Aradon. 246

Tanuló gyerekek

uri családnál legjobb ellátásban részesülhetnek. Német-francia társalkodás. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2129

Egy gyermektelen uricsalád,

nem anyagi érdekből, mint inkább az egyedüllet elűzése céljából az iskolai tanévre elfogadna egy jó házból való leánykát teljes ellátásra, hol szeretetteljes, anyai gondozásban részesülne. Bővebbet Damjanich utca 28. számú házban. 2213

Könyvvezető,

mérlegképes, naponta néhány órai foglalkozást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2224

Szalonna

téli 72, zsír 76, friss sertéshus 72 és minden hentesáru a legjutányosabb napi áron kapható **Garai Károlynál**, Boczkó-utca 2. szám, Háltérrel szemben. Ugyanott egy tanulóknak való fiu felvétetik. 2244

Egy tanuló,

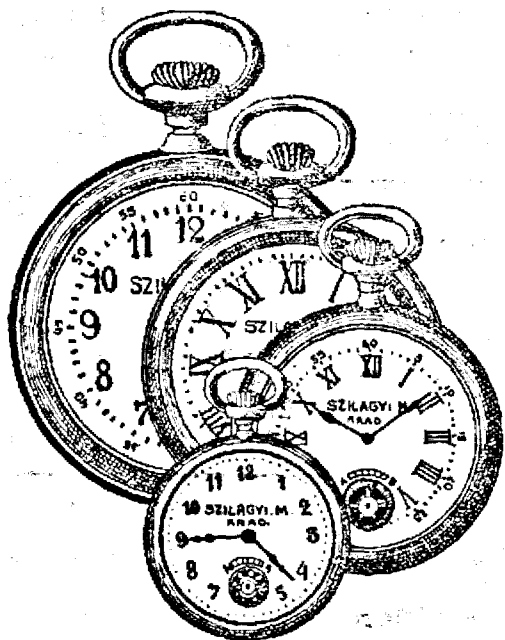
ki a gimnáziumba jár, teljes ellátásra, — esetleg a tanulásra való felügyeléssel — elfogadok. Dr. Németh Gyula ny. gimnáziumi tanár. Weitzer János utca 17. 2250

Kedvező alkalom butor bevéásárlásra!

Átköltözködés végett a legjobb karban levő

butorok

olcsó áron ²²⁴⁹ beszerezhetők. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

női kalap divat-terem!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy **Aradon. Deák Ferencz-utca 2. szám alatt** (Sebesy-ház) egy, a mai kor és modern ízlés minden követelményének megfelelő

női kalap divat-termet nyitottam

Üzletemben a legelőkelőbb cégektől kikerült és legszebb kivitelű modelleket állandóan raktáron tartom.

Allandó és a legnagyobb választék **gyászkalapokban**.

Átalakítások és minden e szakmába vágó munkálatok jutányosan és pontosan végeztetnek.

Videki megrendeléseket a legmesszebb menő körültekintéssel eszközölk. 1981 Szíves pártfogást kér

AMTMANN ANNA

Arad, Deák Ferenc utca 2.

Aki

jó és tartós cipőt akar venni, az forduljon

BALOGH SÁNDOR

uri és női cipészhez

Arad, Boros Béni-tér 19. szám,

hol a legdivatosabb ²⁰⁸

uri-, női- és gyermekcipők

készülnek a legjutányosabb áruk mellett pontos kivitelben.

Javításokat elfogadok s azokat a leg gyorsabban eszközölk.

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb és legolcsóbb ¹⁸⁴⁵

óra-javító

műhelye

a színház oldala mellett, Vörösmarty-utca 3. sz.

Raktáron mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

Telefon szám 126.

Telefon szám 126

WUNDER, kárpitos műterme

Temesvár-Belváros,

Korvin Mátyás-utca 8.

Ajánlja fővárosi minta szerint berendezett kárpitos műtermét, a legújabb, legstilszerűbb és legolcsóbb díszítéseit és butormunkáit. — Elvállalok — konkurrenzia nélkül —

lakás-, villa-, szálloda- és iskola-berendezéseket

a legszerűebbtől a legelegánsabbig, helyben és vidéken. Szám-talanszor bebizonyítottam, hogy 11 év alatt a külföldön, u. m.: Németországban, Belgiumban, Hollandiában, Amerikában stb. a legnagyobb és legelőkelőbb műtermekben szerzett tapasztalataim révén azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen követeléseknek a legpontosabban megfelelek és remélem, hogy a m. t. közönség bizalmát megnyerem. ⁵⁸⁷

Kiváló tisztelettel

WUNDER VILMOS.

Eladó ház!

A belvárosban, Szent-Péter-tér 4/a. számú 2 utazásra szolgáló ház szabad kézből 14 000 koronáért eladó. Jövedelmez évenként 1704 koronát. A vételhez szükséges 7000 korona. Bővebb felvilágosítást nyújt a háztulajdonos ugyanott. 2223

Városi és megyei telefon 115. szám.

Egyéves önkéntes urak és szülők figyelmébe!

Az összes fegyvernemek részére szükséges pontos előírás szerinti lábbelik, ugyancsak iskolás gyermekeknek tartós,

jó, erős CIPŐKET

készít 762

Seelinger M. Andor

uri és női mintacipészete

Arad, Szabadság-tér 4. szám.

Orthopéd gyógycipők nagy sikerű eredménynyel készülnek.

Városi és megyei telefon 115. szám.

Megérkeztek a nyáridivat újdonságok!

Brunner Béla

uri divat- és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20. sz.

(Forray-u. sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol mindenkor a legújabb Saison divat-különlegességek raktáron vannak.

Fa-, vászon- és bőr utazó-bőröndök nagy választékban!

Jagy választék francia és angol illatszerek különlegességekben.

HAMERLI Pécsi kezyű-gyár főraktára!

Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Videki megrendelések azonnal elintéztetnek. 1807

Vendéglő és söracsarnok megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy

a „NAGY PIPÁ“-hoz címzett (Salacz-utca 6.)

söracsarnokot

átvettem, azt a mai kornak megfelelően átalakítottam és újonnan berendezve, a nagyérdemű közönségnek legjobban ajánlom. — Sok évi tapasztalataim ezen a téren, valamint azon körülmény, hogy osakis a legjobb tiszta italok és ételek kiszolgáltatása által a n. é. közönség teljes megelégedését kifogom érdemelni, remélni hadják, hogy a kellemes szórakozási helyé átalakított helyiséget minél számosabban látogatni fogják. 2108

Magamat a n. é. közönség pártfogásába ajánlv, kiváló tisztelettel

Cseh Hugó.

F. hó 19-én helyiséget, mely már most a n. é. közönség rendelkezésére áll, ünnepelesen megnyitom.....

Minden elképzelhető

órajavítás

1 korona.

Zsebóraúveg, mutató 10 kr.

Schwimmer Albert

órás mesternél Aradon, 137

Szabadság-tér 5-8. szám alatt.

(Pécsi kávéház mellett.)

Kérem a címre ügyelni.

Iskolai beiratási hirdetés!

Iskolai beiratási idényre.

FISCHER SIMON

nagyáruházának

szenzációs olcsó árjegyzéke!

Külön osztály gyermekek részére!

Gyermek nyakkendők!

Gyermek mosó nyakkendő csokor	10 kr.
Gyermek " " regatta	15 "
Gyermek tiszta selyem csokor	25 "
Gyermek " " regatta	25 "
Gyermek " " plastron	29 "

Gyermek ingek!

Gyermek ingek vasalt fehér	95 kr.
Gyermek ingek jó minőségű sifonból	1.05 "
Gyermek ingek puha mellű sifonból	1.25 "
Gyermek ingek egész finom madri- pulánból	1.45 "
Gyermek gallérok és manzsetták jó minőségű	

Gyermek kalapok!

Gyermek őszi kalap lodenből	75 kr.
Gyermek " " fekete és színes	98 "
Gyermek " " finomabb min.	1.25 "
Gyermek " " elegáns kivitelben	1.35 "
Gyermek " " sikkos forma selyem béléssel	1.50 "

Gyermek sapkák!

Gyermek sport sapka kocsa szöveteből	35 kr.
Gyermek sapka kék szöveteből	50 "
Gyermek deák sapka finom cheviltből	65 "
Gyermek matróz sapka kék és piros szöveteből	75 "
Gyermek matróz sapka kék és piros selyemből	1.15 "

Gyermek eső ernyők!

Gyermek eső ernyő croiseból	95 kr.
Gyermek eső ernyő clottból	1.15 "
Gyermek eső ernyő finom canelából	1.45 "
Gyermek eső ernyő sergeből	1.60 "
Gyermek eső ernyő jó minőségű se- lyemből	1.75 "

Gyermek zsebkendők!

Gyermek zsebkendők képekkel	05 kr.
Gyermek zsebkendők sifonból fehér	08 "
Gyermek zsebkendők vászonból	11 "
Gyermek zsebkendők jobb minőségű vászonból	14 "
Gyermek zsebkendők fin. szín. batiszt	15 "

Gyermek iskola táskák!

Gyermek iskola táskák viaszos vá- szonból	35 kr.
Gyermek iskola táskák színes képekkel	45 "
Gyermek isk. táskák vízm. vászonból	50 "
Gyermek isk. táskák jó minőségű tartós	60 "
Gyermek iskola táskák bőrből	75—1.50 "

Gyermek patent harisnyák fey- házi munka!

Gyermek pat. harisnyák, árak nagyság szerint.	
Gyermek patent harisnyák jó min.	15—27 kr.
Gyerm. pat. harisny. diamant fekete	19—38 "
Gyerm. pat. harisny. dupla sárossal	27—45 "
Gyerm. pat. harisny. legjobb min.	32—57 "

Különféle tárgyak gyermekek részére!

Gyermek nadrág tartók gumiból	19—35-ig.
Gyermek zsebkés fehér és barna csonttal	20—30-ig.
Gyermek fogkefék	10—25-ig.
Gyermek pénz erszény bőrből	10—50-ig.
Gyermek patent zseb tintatartók	25—50-ig.

Férfi divat osztály! Olcsó árjegyzék!

Férfi fehérnemű!

Férfi ing színes puha mellű	1.15 kr.
Férfi ing sifonból piquet mellű	1.35 "
Férfi ing angol zéphírből színes	1.45 "
Férfi ing egész finom fehér damaszt mellű	1.65 "
Férfi ing egyedüli különlegességem drapp csikos	1.75 "

Férfi kalap ujdonságok!

Férfi kalap jó minőségben	1.25 kr.
Férfi kalap megbízható jó minőségben	1.50 "
Férfi kalap színes és fekete legújabb forma	1.75 "
Férfi kalap elegáns, finom gyapjuból	2.— "
Férfi kalap legfinomabb nyulszőrűből	2.50 "

Férfi esőernyők!

Férfi esőernyő croiseból	1.15 kr.
Férfi esőernyő jó minőségű clottból	1.35 "
Férfi esőernyő tar és canelából	1.50 "
Férfi esőernyő glória selyemből	1.75 "
Férfi esőernyő finom selyemből	1.95 "

Férfi nyakkendők óriási választékban!

Férfi batiszt csokor szép mintákban	11 kr.
Férfi batiszt regatta szép mintákban	19 "
Férfi selyem csokor gyönyörű szép mintákban	25 "
Férfi selyem regatta gyönyörű szép mintákban	35 "
Férfi nyakkendők tiszta selyemből ujd.	50 "

Különféle férfi divatcikkek!

Nagyválasztékú zsebkendők drb.	19—25 kr.
Jó minőségű nadrágtartók drb.	35—50 "
Jó minőségű harisnyakötők drb.	39—50 "
Nagy választék divatos közelő- gombokban	25—50 "
Jó minőségű köpfer lábravaló alkalmi vétel	95 "

Férfi harisnyák!

Férfi harisnya maccol nyerszín párja	19 kr.
Férfi harisnya színes és fekete párja	25 "
Férfi harisnya divatos csikos párja	29 "
Férfi harisnya különlegesség legújabb minták párja	35 "
Férfi harisnya tiszta cénából párja	45 "

Női divat osztály!

Női fehérnemű!

Női ing sifonból almezével díszítve	85 kr.
Női ing madripután gyönyörű himzés betéttel	1.15 "
Női ing finom vászonból kézi himz.	1.50 "
Női ing finom franc. batisztból szín.	1.75 "
Női ing rumburgi vászonból keien- gyének	2.00 "

Különféle női divatcikkek!

Női selyem esőernyő alkalmi vétel	1.75 kr.
Női selyem övek, fekete és színes	50—95 "
Női selyem gumí övek, fekete és színes	95—1.50 "
Női kőzitáskák, bőrből legújabb.	45—1.90 "
Női selyem nyakkendők és divatos gallérok	

Női harisnyák!

Női harisny. kötött szín. és fekete párja	35 kr.
Női harisnyák színes csikos legújabb divat párja	39 "
Női harisny. mintázott tiszta cénából párja	50 "
Női harisny. flour fek. alkalmi vét. párja	65 "
Női harisny. flour áttört egész fin.	95 "